ANTONII

PEREZII

AD

COMITEM ESSEXIVM

SINGVLAREM ANGLIÆ

Magnatem, & ad

Alios.

EPISTOLARVM

Centuria vna.

Dum Caſtè luceam.

EPISTOLA PRIMA.

ANTONIVS PEREZIVS *Mylordo Eſſexio.*

SALVTEM ſaluti meæ precor. Mylorde, quid de mea ſalute? Quid de te ſperare poſſum? Tu enim in quo mea ſalus ſita eſt, mea ſalus es Quid dixi, mea? Multorum dixiſſem meliùs: multorũ filiorum, innocentium, virginum, martyrum ſalutem commendaui, cùm meam commendaui. Abſentium tamen, fateor: ſed ab abſentibus, & ignotis laudari, & celebrari glorioſum eſt: & tantò glorioſius, quantò longinquiores, & ſteriliores ad fructum gratiarum referendum ij, in quos confertur beneficium. Corpora, inquam, illa & miſerrimæ illæ animæ captiuæ, eſca furoris, inuidiæque præda. Vale ſalus mea, & cura vt ego etiam valeam.

EPIST. II.

Eidem.

Iſta intellexi ex ::::::: Mitto tibi tanquam Apollini meo. Nihil nouiſſe nocebit. Auris enim, & lingua non conteruntur, nec conſumuntur ſuâ naturali exercitatione, ſicut alij ſenſus, & illorum inſtrumenta. Sed heus, My-

lorde, caue ne has meas epiſtolas, vel earum exemplaria Camelus ille arripiat, & in Hiſpaniam mittat, magíſque miſeræ illæ animæ vexentur, atque opprimantur: ſi magis opprimi poſſunt, quæ præter carcerem corporum pellem pro carcere animarum habent. Vale ſuauiſſime, ac latiſſime carcer animi mei.

EPIST. III.

Eidem.

Tam mei fati eſt peregrinari, vt ſi corpus non peregrinetur, quia apud te hoc requieſcit modo, ſaltem animus non poſſit non vagari. Dum abes, Mylorde, peregrinatur anima mea te quærens, & quod majus eſt, etiam te inueniens. Quis enim cum te inuenerit, requieſcere poterit in hac, vel in illa, in vna, vel in altera, tuarum mille virtutum, quum earum quædam trahant, quędam inebrient, dominatrices omnes & ſenſuum corporis, & facultatum animi. Vale.

EPIST. IV.

Eidem.

Quia te, ingeniúmque tuum noui, qui te, tuámque ſalutem paruifacias, maximi autem tuam Reginam, & tuos, non vtar illo modo loquendi, cura vt valeas, ſed cura vt valeamus. Si autem id ſatis non eſt, vt te cures, addam illud. Vide ne quid Reſpublica detrimenti capiat tua inualetudine. Actum erit de nobis, de bonis, de malis, quos ſine timore, imò cum præmio ſine te ſua audacia, & petulantia perdet. Vide quot, & quibus te ſerues. Vale igitur omnibus.

EPIST. V.

Eidem.

Duabus inter mille de cauſis præcipuè te amo, & in continuo

continuo tui ſum deſiderio. Vnà quòd animum meum poſſides: altera, quòd rimeam ſepeliri te abſente, tanquam cadauer ab inimicis meis. Ergò ſi me amas, ne diſcedas ſine me, etiam ad Tartara te ſequar. Vale ſeruator mi. Hæc exarabam dum tu ad me ſcribebas, vide ſympathiam animorum. Audiui ego reſonare teſtitudinem, etiam non pulſatam, dummodò conſonans ſit cum altera, cuius pulſentur fides. Idem ſæpe accidit ſe inuicem amantibus. Veni Mylorde, vel me ad te reduc exulem à te abſentem. Sed quid tu Romanam tuam excuſas linguam, qui excellis Romanos eloquentia, & virtute animi? Diſcant, diſcant Critici iſti Sabelli, Smythi, Hammondi, & glorientur te præceptorem, ſicut Dominum, habere: & me in hoc imitentur, & ſequantur. Vale præceptor, & domine.

Epist. VI.

Eidem.

Mitto tibi exemplar mearum literarum, in eo videbis, que tibi retuli heſternâ nocte, ſi nox erat Sole præſente. Sunt, Mylorde, conſideratione digna, ni fortè tam ſecurè viuitis, & arcum alterum cæli in ſignum perpetui veſtri dominij à Deo poſſidetis, vt nihil vobis neceſſum ſit extera curare: quaſi aër ambiens non ex præcipuis cauſis ſalutis ſit, de venturâ die cogitare: quaſi fœlicitas hodiernæ diei ſit integra ſine ſecuritate ſubſequentis: futura contingentia timere: quaſi certior conſideratio vlla ſit ad ſecurè viuendum, quàm futura proſpicere, & prouidere. Condona mihi libertatem loquendi, ſaltem quia in illâ fui educatus: & quia qui liberè ſuo loco, & tempore non loquitur, etiam hoſpes, vel infidus, vel ineptus eſt. Cauete qui ſtatis, nil firmum, nil ſtabile. Mundus rotundæ figuræ, eâ de cauſa ex ſua natura inſtabilis, & omnia quæ in eo continentur. Quæ retuli tibi breuiter ab amico animaduerſa de animo :::::::: de inuidia ::::::::, & ſucrum; de conuenientia abſentiæ meæ ab aula, & à ſcopulis, & præcipitiis illius ſunt Mylorde, non paruifacienda nec à

te,nec à me. A te, ne tibi quotidiè moleſtiæ nouæ exoriantur, ſicut hydræ capita, ex pietate, & amore tuo erga me: & ne te in me offendant, quod ego meis omnibus periculis,& mihi ipſi antepono: A me,ne me perdant ſua inuidia, qua verè me magnificant. Quaſi ego talis ſim, qui inuidiam merear, nec pro lynce haberi poſſim, qui oculis conſiderationis veſtrum ſtatum, & rerum veſtrarum curſum contemplari, & diiudicare valeam. Tu audies,conſules,decernes,imperabis. Ego obediam,abero, abibo ſi neceſſe eſt. Prætereà quid ſibi timent à cadauere nil apud vos ambiente præter ſepulchrum quietum? Hoc querebam animo meo,& oſſibus iſtis. Illud inueneram,gratiam ſcilicet tuam. Iam experior quod non crediidiſſem,Inuidiam oſſa rodere, etiam deuorare. O feram inſatiabilem!

MYLORDVS ESSEXIVS
ANTONIO PEREZIO.

A te rogo chariſſime Antoni,cur tam triſtis es?cur melancholia laboras? ſi laborare poſſis ea, qua tibi nimium places. Si ſympathiam ſentiebas triſtitiæ meæ, vnà mecum emerge: ſin aliquid acciderit, quod te turbet, eloquere. Nam me magis affligit incertus metus, quàm certus dolor: Non operam meam, non conſilium tibi offerre volo:operam infirmam præſtabo, quòd viribus non valeo: conſilium tu non niſi à te ipſo poſſis mutuari, in quo fons conſilij eſt:ſed me offero, vt quod neque adiuuando, neque conſulendo diminuere poſſum partem eius ferendo leuem. Vale animo,& corpore, aut vtróque æger erit tuus.

ESSEXIVS.

Epist. VII.

Ant.Perezius.

Eidem Mylordo.

O dulcem melancholiam, que talem meruit conſolationem! Mylorde, mi millies Mylorde, nonne noſti definitionem ecclipſis & Lunæ, & Solis? Illam interpoſitionem eſſe Terræ inter Solem, & Lunam, hanc interpoſitionem Lunæ inter Solem, & Terram? Si inter Lunam, meam, inquam, fortunam inſtabilem, & ſemper periclitantem, & Solem ſolum meum, Te, interponitur abſentia (amantibus enim, & peregrinantibus abſentia à ſuo amato terræ oppoſitio) ſi inter terram, cadauer ſcilicet hoc, & gratiam tuam interponitur, vel potiùs opponitur mea tibi Fortuna, nonne triſtis, nonne obumbrata erit anima mea? Ille in amico dimidium animæ, hic ego in amato totam animam. Ecce cauſam triſtitiæ, ecce triſtitiam, ecce animam ipſam. Nam qui animæ peregrini nomen proprium imponere voluerit, Triſtitiam, Melancholiámve appellabit. Tu te mihi redde, tu te nobis conſerua, dabis conſilium, dabis auxilium. Quia tu mihi potens ſatis, tu prudens nimis, Tuo.

Epist. VIII.

Eidem.

Ex meo Platone, & ex mea veritate (tu mihi vtrumque) audiui axioma illud magis affligere incertum timorem, quàm certum dolorem. Hinc Mylorde, melancholia illa altera heſternæ noctis animi mei præſagientis, patet iam quid mali. Deoſculatus ſum hodiè ex conſuetudine veſtra in conuiuio ſeptem fœminas illuſtres corpore, pulchras animo. Sed quid hoc ad naturam oſculorum? Oſcula enim grata, iuuenilia, fragrantia, ſuauia (hinc ſuauium oſculum) ſint neceſſe eſt. Memineris, ſi amas tuum Antonium,

axiomatis alterius, contraria contrariis curari. Si noſti antidota ſeptem oſcula contraria illis ſeptem, vel vnum, ne contendamus de numero in extremis, præterquam quod oſcula ſunt ſimilia monetis, quarum vna poteſt habere valorem multarum, ſubueni iacenti, animabis illum, reſurget is, cuius tu melancholia vexari ſoles: ſin minus languens iaceo, pereo, periji iam. Sed quia vereor vel te tibi reſeruaturum talem medicinam, vel iſtam tuam caſtitatem Veſtalem potiùs permiſſuram mori infirmum, quàm paſſuram tali remedio ſanari, adde ſaltem Mylorde, ſepulchro meo hoc epitaphium.

HEVS viator, cape conſilium ab experto ſuo damno, tuo beneficio. Amplectere, lambe oſcula iuuenilia, rubicunda, odorifera: Fuge; reſpue ſenilia, pallida, fœtentia: hęc exanimant corpus, illa animam. Abi. Pro conſilio miſerere iacentis ex veneno ſeptem oſculorum. Apage Mylorde, ne ſententiam proferas, video te iratum, exul exibo, recedo iam. Delictæ audaciæ exilio, morte nunquam punita fuere. Vis ſcire cauſam? Quia audaciæ tales ingratæ ſunt modeſtiæ fictæ, non naturæ ſenſuum. Vale.

EPIST. IX.

Eidem.

Nocte præcedenti inſomnium me occupauit. Illud autem eſt. Quærebat à me oſtiarius huius domus, Noſtíne, Hiſpane, cauſam, cur hîc maneas, & ſerueris? Ego illi, nullam aliam niſi Pietatis, & Miſericordiæ, Pietatis enim ſum obiectum: & ſine obiecto virtutes non exerçentur. Inde. Æternitas illa diuina commota fuit ad creationem creaturarum, vt ſuam exerceret Pietatem, cùm non poſſet Summa illa Potētia eā ocioſam continere. Tum oſtiarius, id non nego, ſed alia eſt etiam cauſa. Nonne tu, qui in aulis Regum vixiſti, vel potiùs interiiſti (illic enim mors, nō vita, ſaltem ſepulchrum viuentium) vidiſti ſuſtētari, & ali animalia rara, Rhinocerotem, Elephantem, Trigidē prę cipuè aliquod monſtrum Naturę? Tu tanquam monſtrum Fortunæ

Fortunæ hic aleris: quæ eò ſunt admirabiliora monſtris Naturæ, quò cauſæ à quibus proueniunt, violentiores ſunt prodigiis omnibus Naturæ. Ecce meum inſomnium, ecce monſtrum Fortunæ: ſed quiſquis ſum, tuus.

EPIST. X.

Eidem.

Cur opprimis tot gratiis quem gemmâ omnium pretioſiſſimâ gratiæ, & amoris tui beaſti? quem quotidiè aſſiduis beneficiis ditas? cujus etiam jam prædatus es viſcera? Pretium ſolúm, quo ego gratiam tuam mereri poteram. Quid dicam neſcio: tacebo igitur: Quid agam ignoro prorſus, nec ad quem confugiam: ad te ipſum. Tu ipſemet, Mylorde, me à te ipſo redime, vel captiuum æternùm retine: & ita rorem iſtum tuæ liberalitatis, vel potiùs pluuiam tot beneficiorum non in alienam, ſed in propriam poſſeſſionem effundes: Poſſeſſor enim mei es, poſſeſſionis tuæ.

EPIST. XI.

Eidem.

Accepi epiſtolam tuam auram ſuauiſſimam recreantem hanc animam, languentem ſine te. Reſpirabo igitur Mylorde. Obediam tuis mandatis. Mandatis vitæ, quæ me conferent ad te, Sydus non ſolùm hujus regni, ſed à quo etiam lucem pallens mea fortuna ſperat. Ibo, adero vbi, & quando jubes. Vale.

EPIST. XII.

Eidem.

Ecce conceptum, & partum meum de Principum ſubjectione tam Fortunæ, quàm Naturæ. Vtráque enim, ſicut Mors ipſa, in Reges, & pauperes ęquale habet imperium.

Quotidie Mylorde, vel pario, vel parturio. Pario dolores quos Perſecutio generauit, & adhuc generat. Parturio conceptum tuorum beneficiorum. Majores autem ſunt dolores ſubinde parturientis. Quid enim humanæ naturæ magis naturale doloribus? dolores verò, & labores ex priuilegio Naturæ nunquam majores viribus humanæ imbecilitatis: ſimul naſcuntur ſimul occidunt: Gemelli ſunt noſtri & ortu, & occaſu. Puſillum autem hoc vas, & inutile, & idem fractum non eſt capax tantorum, & tot tuorum beneficiorum. Beneficium, Mylorde, conceptus eſt, gratitudo beneficiis debita partus. Ergo beneficium virtutem, & excellentiam generantis habet: debitor naturam concipientis. Illinc dolores mei parientis, hinc angores parturientis. Vale generator à tuo parturiente.

EPIST. XIII.

Eidem.

Remitto tibi quæ ex juſſu tuo exaraui. Tradidi priùs D. Ioanni Vvroth, vt imperaſti transferenda in Anglicanum ſermonem. Volui etiam tibi mittere, quæ ego Hiſpano ſcripſi, vt poſſis ſi volueris, comparare cum ſtylo Angicano meum obſcurum, & melancholicum. Sed quid aliud ſperari poteſt à calamo, quem cor triſte mouet? Heus, Mylorde, tibi ſoli exemplar iſtud eſto. Vale.

EPIST. XIV.

Eidem.

Magna inter animum, & corpus meum orta eſt diſſenſio. Animus objicit corpori ſolùm illud ſuſtentari, & frui tuis bonis, ſibi autem deeſſe ſuum cibum, tuam ſcilicet præſentiam. Et quod pejus eſt, eò res redacta eſt, vt anima diuortium minetur corpori, ſi diutiùs ita viuendum ſit. Vide in quo ego ſum conflictu, cujus vita in concordiâ vtriuſque ſita ſit. Ergo vel animo huic fruſtulum ſui panis

prębeto,

præbeto, vel moriar. Mylorde, accepi litteras à : : : : : : Neceſſe eſt vt me audias. Tu videris quo id modo fiet, an ego ad templum, an, vt ſolebant loqui Hiſpani Mauri, *ſi no pue-de yr Mahoma à Lotero, venga Lotero à Mahoma*, templum cum aliqua occaſione huc ſe conferat. Nunquid miraris modum loquendi; Nonnè templum animæ anima? Imò verùm templum Dei anima.

EPIST. XV.

Eidem.

Per caput hoc meum forſan ſuſpicaris me fingere occaſiones ad te ſcribendi. Quid ergo? flagitium ne eſt obnoxium pœnis legum huius Regni ambire quem ames, circuire pignora ſua quemque, præſertim inte riora, & pretioſiora? Mea tu habes in obſides. Fateor te à me amari. In hoc deliqui: huius delicti accuſor in Anglia. Me apprehende, iudica, condemna, ſuſpende, ſuſpenſum tamen ab ore tuo ſuſpendes. Nihil opus eſt teſtibus, vbi adeſt confeſſio rei: ſi tàm crudelis factus es, euadam pœnam huius culpæ delicto ipſo prò excuſatione. Sed ad alia. Habemus nomina mercatorum :::::::: quorum induſtriâ, & opera vtebantur coniuratores illi. Non nocebit noſſe, & curare vt intercipiantur epiſtolæ, quæ eis ſcribuntur, ſunt enim, Mylorde, rerum talium veri teſtes, & ſpeculatores: & quod maximum eſt, notos fieri complices reliquos, ſi qui ſunt, vel ſaltem notum fieri non eſſe vos talpas, ſed hominem acutiſſimum, fidiſsimum, prudentiſsimum Conſiliarium Reginam apud ſe habere Eſſexium, conſtantem in amando, indefeſſum in operando. Quid non ſcribent exteri illi de Antonio hoc? Quid non machinabuntur? Audi, vel interroga dominum :::::: Quàm illis gratum foret hanc epiſtolam intercipere, vt eam remitterent ad Occidentales partes! Vel me occidant, vel actiones naturales amoris, & fidei debitæ bono communi, & regno vbi ſeruor, operabuntur iugiter in me quocumque ieto. Imò illud addam, me nunquam crediturum

de principe Chriſtiano,nec de quoquam bono viro illorum animos offendi poſſe in obſeruatione legis naturalis. Sed tu perge, Mylorde, ſerua tuam Reginam, regnum totum, te ipſum in illis ſeruas: alia regna ſeruas, ſecundum ſententiam prudentiſſimi viri, qui aſſerebat ſalutem vniuſcuiuſque regni à felicitate adiacentium regnorum pendere. Audi paradoxum, me etiam aliquando de eo differentem, vel potiùs quæ audiui referentem: non ſomnia, ſed viſiones veras audies. Non adhuc me totum legiſti inutilem librum, & corticem: non omnes meas merces explicui. Paucos inueni curioſos harum mercium. Vale ſeruator Reginæ, regni, & tui te obſecro.

EPIST. XVI.

Eidem.

Poſtquam diſceſſiſti à me, quaſi dicerem poſtquam me cadauer reliquiſti, talis enim viuo ſine te, ſed cadauer viuum in anatomiam vitæ humanæ, fauorùmque principum, in exemplum, & experimentum humanum: nouum genus anatomiæ nouum genus cadaueris viuentis requirit. Vide deliria mea, & quàm meritò te reprehendant, quòd me ſuſtentes inutilem, amentem, & quem Hypocrates non ſanaret medicinis, quas amentiæ Democriti præpararat, & quòd tam vager relaturus, quæ modò leges. Poſtquam diſceſſiſti habui in manibus chartam aliam Ferreræ de Gama in inſtructionem illius qui iturus erat in Flandriam ad :::::: & indè in Hiſpaniam delaturus eius literas. Habui etiam declarationem eiuſdem ituri in Hiſpaniam, quæ continet partem illam ad vitam Reginæ pertinentem. Quàm impropriè dixi partem, quum totum dicere debuiſſem, in quâ agitur de vitâ tantæ Reginæ. Nec loqui ſcio. Sed mihi crede, illud etiam maximi faciendum in talibus accidentibus, Æſtimationem ſcilicet apud amicos, & inimicos exteros, & notum omnibus fieri Conſiliarios, & Mylordos tantæ Reginæ non Balordos eſſe, & qui cum oculos habeant, non videant, cum aures

habeant,

habeant,non audiant. Agitur enim in hoc de honore maximæ omnium æſtimationis, de honore ſcilicet prudentiæ.Ita ſenex Dux de Alua, ſenex ille,& vicinus olim veſter,tam vicinus, vt nihil magis ambiret, quàm incolam eſſe veſtrum, ſe pluris facere notam, & offenſam intellectus,quàm vxoris adulterium, & vt verbis eius vtar. *Que ſe podia mejor ſuffrir el cuerno de la muger propria, que el del entendimiento.* Habes quæ te volui ſcire,ſed non omnia, ſunt enim alia. Vale à tuo amente,ſed te amante, Hypocratem animi ſui.

COMES ESSEXIVS
Antonio Perezio.

Res tractandæ ſunt,ſed verba deſunt. Negocia habeo de quibus ad te ſcriberem, quæ autem concepi, non poſſum exprimere verbis.Sed tu nequaquam verboſus es.Ergo animi mei ſententiam paucis comprehendes. Cupio ſcire,quænam illa ſunt,quæ contra perſonam Reginæ cogitabant, imò tractabant coniuratores illi Luſitani. Credebam hoc ſubiectum fuiſſe machinationum omnium eorum.Sed quid dixi ſubiectum?Legibus,ſupplicio,morti, cruci ſubiicientur, antequam perſona illa regia ſubiiciatur, vel lædatur à talibus ſceleratis hominibus. Mitte, quæſo,per Smithum, quæ de iſtis rebus habes. nam ero in aurora in caſtello Londinenſi, vt alios incarceratos conuincam,vel ſaltem audiam,quid pro ſe dicere,& contra ſe ipſos confiteri velint.Aliud peto, vt venias ad ædes vxoris meæ, vbi tecum & ante prandium, & poſt de iſtis rebus loqui poſſim. Vale,nam ſine te ſaluo ægrotabo animo, ſi non corpore,tibi fidiſſimo fidiſſimus amicus.

Epist. XVII.

ANTONIVS PEREZIVS
Mylordo essexio.

Cvr,Mylorde, voluiſti heri me experiri interrogan-

tem,loquentem,iudicium facientem, & vt vno verbo dicam, barbarum tuum Hiſpanum notum fieri, & à te ſacrificari? Egregiam victoriam vincere, quotidie diuerſis modis victum,& vinctum captiuum tuum, fidum tamen, & obedientem. Sed heus! illud animaduertito in duellis obedientis, & ſacrificantis maiorem eſſe gloriam victi, quàm victoris.Ergo glorioſior ego victus te victore.Ignoſce te obſecro me recreari modò, quod heſterna die non feci, & in auribus animi mei reſonare verba illa ſuauiſſima, atque fidiſſima, quæ de Regia iſta perſona mihi ſcripſiſti. O fœlices Principes,quibus contigit tam fidos, & prudentes conſiliarios apud ſe habere! Quid etenim prodeſt fides ſine prudentia?Eſt enim inepta fides.Quid præcipuè prudentia conſiliariorum?imò obeſt ſine fide, tanquam venenatum telum. Sed Mylorde fidiſſime Reginæ tuæ, id te ſcire volo, non ſolùm te illam perfectè amare, ſunt alij,qui perfectiùs. Nam ſi tu tam vehementer indignaris contra proditores illos tuæ Reginæ, intenſiùs amant,qui me longè ab iſta Maieſtate abeſſe curant, ne vllus peregrinus apud illam maneat. Ignoſco illis duabus de cauſis vnà,quòd tam fidi ſint ſuæ Reginæ,altera, quòd me hoc beneficio afficiant, nempe vt amor meus erga Maieſtatem iſtam probetur ardere in Septentrionali parte, abſentiæ,& obliuij. Addam tertiam,quòd relegatus amaber, & fides mea abſens in maiori pretio habebitur, & magis deſiderabitur. Cùm huc veneris iubeto me vocari, verbum vnum, vel alterum tibi referam dignum notitia tua. Vale victor meus à tuo victo.

EPIST. XVIII.

Eidem.

Aueo te conuenire, habeo enim quæ tibi referam non minoris momenti. Si verò credideris non ſolùm hoc eſſe in cauſa, ſed deſiderium tuæ auris, quòd in ea requieſco, & tuæ præſentiæ, quòd ea ſuſtentor, ne mireris ſi te noſti. Non enim Apolline illud, Noſſe te ipſum, dictum fuit ſolùm ad minuendam arrogantiam aliquorum, ſed vt alij bona,

bona, & perfectiones ſuas norint, & Deo acceptas referant. Hæc ſecunda pars te comprehendit, hæc me excuſabit à culpa deſiderij tui. Vale.

Epist. XIX.

Eidem.

Etiamſi non ſit tuæ naturæ cadentem præcipitare, & iacentem vrgere, tamen quia ſenex ille ex natura diaboli eſt, qui in inferno luctatur, & recalcitrat, te obſecro, memineris alioqui Reginam pro Hammondo, intellexi enim heſterna die vulnus accepiſſe ſenem in animo, & erit opportuna occaſio aggrediendi hoſtem in hac deſperatione. Forſan erit pietas illum conuincere, vt ſe agnoſcat.

Epist. XX.

Eidem.

Statutum eſt qui Dominum pro Domino reliquerit, crimen læſi Domini committere. Sed non ita qui Dominum pro Domina. Longiùs ergo aberit ab iſto crimine, qui dominum pro amaſia. Vale Mylorde, recedo à te, à tua amicitia. Habeo amaſian, quæ me requirit, me inuitat, mihi ſcribit. Amaſia eſt, femininæ vocis eſt, & quod pluris eſt, ſuperioris naturæ eſt, quia nec homo, nec femina eſt. Forſan Hermophrodita eſt, vtriuſque generis natura. Angelus non eſt, forſan diabolus eſt. Vale, & caue à diabolo. & ab eodem defende tuum, ni te toto indigeas contra illum.

Epist. XXI.

Eidem.

Poſtquàm non ego in me, ſed in te viuo, neceſſe mihi eſt, vt de me à te ipſo ſciam, non à me. Mylorde, à te quæro, viuúſne, an mortuus ſim ego? An moleſtias illas animi proiecerìs à te quæro. Si ærariũ iſtud naturæ quanti merecur, tanti æſtimatur, fœlix caput, fœlicia mẽbra, fœlix cor-

pus,regnum ipſum.Sed illud audebo tua cum venia addere,vt prudentia tua aliorum ignorantiam, tua patientia aliorum malitiam temperes pro bono publico, ne ſpem, & remedium ſalutis omnium ſine te amittant omnes. Vale ſalus communis.

Epist. XXII.

Eidem.

Congratulor tibi Mylorde, non omninò iam inutilem Hiſpanum te alere. Habes apud te coquum, perlege epiſtolam, & habebis agricolam etiam, non à quocunque magiſtro doctum, ſed ab omnium peritiſſimis Neceſſitate,& Fame.In ſpeluncis,in montibus, in vallibus dum vagabar,dum me abſcondebam, vt euaderem à furore Iræ, & Perſecutionis, iſtas artes didici. Forſan Natura ſua illa veteri,& innata Pietate, qua mihi adhuc fauet, tanquam patrona, hæc me ſcire voluit, ne cliens ſuus ex ignorantia alicuius artis inopia periret, & à Fortuna, & ab eius ſeruis principibus conculcaretur. Gaudet enim Fortuna ſeruos Principes poſſidere. Vide quam ſim negligens,qui cum mecum iraſcerer quotidiè, quòd nullam noſſem artem nec liberarem, nec mechanicam, hactenus non animaduerterim in quibus ingenium meum exercuerim. Illic didici condire oua,herbas, ruſtica poma. Illic etiam naturam nonnullarum herbarum, & radicum noui in meipſo experimentum faciendo. Inter illas rupes, & præcipitia ſæpiſſimè conſiderabam,quàm neceſſe ſit arborum amputare ramos ſiccos, inutiles, & non aptos ad fructus ferendos,imò ad exſiccandas ſuas arbores, & fructus aliarum impediendos.Alios inſerere natiuos,vel exteros, ſi tales inueniantur bonæ naturæ,& fructiferæ. Ab hac conſideratione rerum naturalium me transferebam ad illam maioris momenti,nempe Naturam ipſam, veram noſtram magiſtram,illud velle principes docere, eodem modo ſe debere gerere in ſuis actionibus,in gubernando ſua regna,in vtendo his,vel illis natiuis, vel exteris Conſiliariis ad imitationem Dei ipſius, apud quem nulla eſt acceptio nec

perſonarum,

perſonarum, nec nationum, ſed meritorum ſolummodò Vlteriùs progrediebar dum verſabar in hac conſideratione, plurimis Principibus Turcarum Imperatorem paganum, & infidelem in hoc excedere. Conſiderabam etiam herbam ſecando non diminui, ſed creſcere, & prata vberiora euenire. Non impenſæ parcendo, non auaritiæ ſeruiendo, ſed liberalitatem exercendo augeri Regna propria, & acquiri aliena. Conſiderabam quanti beneficij ſit noſſe tempus pullulantium arborum, occaſionum ſc licet, & illas amplecti. Noſſe radices, ſecreta, inquam, animorum, Principum, & clientum exterorum. Noſſe denique tempus, & tempora, & curſum temporum. Heus Mylorde, ſi tuum Coquum, & Agricolam irriſeris (iam id facis, audio murmur riſus) ſubmiſſiùs faciro. Tace, ne cuiquam dixeris me Coquum eſſe, & Agricolam: ne te irrideant, cum Coquo, & Agricola confabulantem magnatem, Conſiliarium Regium, in aulicis technis verſatum. Vale à tuo Coquo, ſalue à tuo Agricola.

Epist. XXIII.

Eidem.

Noui ex arte pictorum non poſſe vllam apparere perfectam picturam ſine vmbra, etſi antiqui pictores ſine ea depingebant. Forſan quia ſimplicitas illa antiqua id ferebat. Sed Malitia innouata cauit ne humana natura ſibi fideret ſine vmbra fidi amici comitantis. Indè auſus ſum te præmonere, quæ intelliges ab Smitho Audi illum. Vis tibi vno verbo vim ſententiæ meę exponam? Caueà te ipſo, caue ab vmbra amicorum fallacium, ſicut vmbræ. Caue à me, quieriam ſi nullius ſcenæ ſim actor, nec quicquam ambiam apud vos, Spectator tamen, & homo ſum; & omnis homo mendax. Ergo non fidus. Id autem ſibi dictum, & conſultum credant amici principum, quos priuados mea lingua appellat: & meritò. Eodem enim inſtanti, quò amici Principum creantur, priuantur ſecuritate natiui ſtatus, nedum fortuiti. Conſidera fallacem, cadu-

eam,mortalem, imò vmbram mortis, imò ipſam mortem,graciam Hominum.Expertæ crede vmbræ.

EPIST. XXIV.

Eidem.

Habes exemplaria illa,quæ ad te mitti iuſſiſti.Sed Mylorde, vis videre naturam tui Coqui? Aptiùs dixiſſem tui Agricolæ,coqui enim artem ſequuntur, Agricolæ naturam. Crede mihi,non tam ſum ſtupidus, vt non poſſim noſſe,ſi non prudentia, ſaltem experimento timere pignora animi (tales enim ſunt epiſtolæ familiares,præſertim ſcriptæ in reſpiratione n cordis attriti & animæ afflictæ,ſicut meæ ad te) talia, inquam, pignora in obſides fidei meæ tradere ſine timore euentuum futurorum. Crede mihi, nil non ſcribam, nil non proferam, nil non tibi tradam fidus, conſtans, ſecurus. Hæc eſt mea natura, hæc mea gloria. Experire me, ſerua meas epiſtolas,ſerua exemplaria iſthæc: voca me in iudicium eiſdem contra me teſtibus, etiam filiis meis obiectis,& illorum capitibus in minas, & pœnas,intrepidus,impauidus ſtabo in iudicio.Nunquam pœnitebit me te amaſſe,nec me tibi confiſſum eſſe. Victor exibo te gaudente, ſi me amas,etiamſi te accuſante. Nam amans accuſator gaudet vinci in duello amoris,& fidei.Illud addam: Si nihil aptè, nec ſcitè ſcripſerim in iſtis chartis, tuam,non meam fuiſſe culpam,qui me experiris in iis, quæ non noui.Coqui, Agricolæ artem exercui. Tibi prædixi.artes quas noui tibi obtuli, nunquam de reliquis ſum gloriatus.

EPIST. XXV.

Eidem.

Igoſce indigna tibi referri puriſſimis tuis auribus. Conſcientia mea me vexauit per totam noctem. Itáne, inquiens

inquiens, Tu Antoni, qui amas tuum Mylordum, turbas illius ſeruos? Thomam illum, qui curam habet & ſui, & domini ſui calami, turbaſti ſaccharo, ambaro, muſco. Quid cogitabas, quando id peccatum committebas? Nonne noſti naturam illius ternarij? Ignoſce, obſecro Mylorde, ſi ſi à te, vel à ſe abfuerit. Mea eſt culpa: Adſum qui feci. Ego mereor pœnam, qui debueram præuidiſſe ea, quæ me reuocant à mortuis, illum potuiſſe redigere vſque ad deliquium animi. Iacet, an ſtat? Per noſtrum amorem non negabis modò jam cogitare de me relegando. Ibo, condona, honorem, nemo ſciat cauſam. Vale.

Epist. XXVI.

Eidem.

Qui magis ad te accedunt, magis credunt me à te amari. Forſan quia murmur animi tui erga me ad illorum aures peruenit. Inde tonſor tuus, qui ad aurem, & ad illas vicinas, & ſuperiores tuas partes accedit, auram tuæ gratiæ credit me poſſidere, vel quia videt me quotidiè pendentem à pilo tuæ voluntatis immobilem, judicat potentem ad intercedendum. Petit à me, vt pro illo apud te intercederem. Ecce tonſoris confidentiam: ecce Antonij audaciam. Ignoſce illi ſi à te deceptus eſt. Ignoſce mihi ſi demulceri aures meas patior omnium mihi ſuauiſſimâ adulatione. Vale.

Epist. XXVII.

Eidem.

Citò, & malè, jam tibi prædixi, perfeci quæ juſſiſti. Legi D. Ioanni Vvrotho. Non auſus eſt reprehendere, quia tui ſunt ſcripta, ſed nouit defectus, & linguæ, qui Hiſpanam nouit, & conceptuum, qui prudens eſt. Agnoui ego in illo. Mea tibi, Mylorde, legantur ſcripta, Hiſpana præſertim, quia murmur illud meum Hiſpanicum erit neutrum tuis auribus. Sed neſcio quid diuini habent tuæ aures, quæ participes excellentiæ

iſtius animæ, agnoſcent barbariem etiam Hiſpanicam Iam pœnitet me tibi confiſum eſſe. Si erraui, nil mireris quia aduentabat ad tuas ædes formoſiſſima puella. Cor diuinabat, lingua balbutiebat, calamus tremebat, manus trepidabat. Quid plura? Nec mens, nec quicquam ſuum in me officium faciebat Quid mirum? Senex ſum: Senis corpus ſi friget, & jacet, ardet, & ſtat animus. Valë, qui ſtas corpore, & animo.

EPIST. XXVIII.

Eidem.

Adulari dominis ſeruos vidi ſæpiſſimè, ſeruis dominos nunquam. Hæc noua, & omnium maxima adulatio. Itáne, Mylorde, lepidum tibi viſum eſt ſcelus Antonium tuum irridere? Caue in poſterum, ſi non quia Antonius, at quia tuus. Quis ſua irriſit vnquam? Hoccine docuit Philautia? Quid magis tuum, quàm Antonius?

Tuus Perezius.

EPIST. XXIX.

ANTONIVS PEREZIVS

Thomæ Smitho.

Bygod, ſi quę hic tibi ſcribam, cuiquam dixeris, dum vixero te non alloquar, ne dum amabo. Habeo ſellam in meo cubiculo, cujus brachia, & crura à ſuis junctùris ſeparata ferè jam ſunt præ ſenectute. Hæc quoties recumbo, vel illam apprehendo manum mordet. Hac nocte impreſſit dentes, vulnerauit manum. Ego aliquantulum ex dolore iratus, petij aliam ſanam, & iuuenem, & valentem me ſuſtentare, vel non mordentem ſaltem. Acceſſit hoſpes Ludimagiſter. Hæc, inquit, domine mi, eſt ſella Regis Eduardi. Ego illi domina mea, (habent enim cum nutricibus neſcio quid commune Ludimagiſtri) malo ſellā ſanā, & nouam

& nouam ſutoris, quàm Regiam laceratam, & me lacerantem. Illud addam, me non auſum fuiſſe interrogare à ſella, cur me toties, & intenſiùs hac nocte momordiſſet, ne ex fame, vel ex iuſſu Iræ me perſequentis, id feciſſe reſponderet. Saluti enim conuenit non ſemper origines noſſe accidentium omnium. Vale, Tace, & ſi me artiſeris miſerere ſaltem meæ manus. Ni fortè eam indignam iudicaueris commiſeratione, quòd moueat hunc calamum, qui te aliquando mordet.

Epist. XXX.

Ant. Perezius.

Comiti Essexio.

Adeſt ante te, quem tibi ſæpius commendaui, vt gratias tibi agat pro fauoribus, & beneficiis acceptis: Reſpice illum, ſatis illi erit. Tui enim ſuauiſſimi oculi animi, & corporis vim, & naturam ſolis habent; recreant plātas virides, exſiccant inutiles: amicos animant, inimicos tabe conficiunt, vel potiùs, quia tua natura neminem odiſti, vocabo illos inuidos tuæ virtutis, cuius comes (tale emblema tui patris) eſt Inuidia, imo lapis Lydius, in quo virtus, & longanimitas animi tui apparet. Accepi literas à :::::::: & ab aliis, quas cupio tecum communicare, dummodò quieſcant fluctus animi, & curæ tuæ de rebus publicis, quę te vexant. Ignoſce audaciæ meæ, quæ adire tua præcordia videtur audere. Abſit. Reſpira, viue, vale, vt ipſa, quam amas, Reſp. viuat te viuente. Hoc volebam, hoc volo, non adire Corinthum, nec iſta ſacra abſcondita loca. Crede mihi, tam ex timore, quem experientiæ debeo, quàm ex reuerentia, qua te obſeruo. Relega iſtum Smithum à te, te obſecro, ſi tibi oſtenderit deliria, & ſomnia mea. Quid totus ego, niſi ſomnium? Quid Fauor Principum niſi idem? Auram æſtiuam, quietem maris, ſtatum lunæ vocauit ille alter. Cecidi ego, cadet qui ſequetur, vel Fortuna ſuam mutabit naturam.

EPIST. XXXI.

ANTONIVS PEREZIVS

Thomæ Smitho.

Omnes debitores, & oppreſſi ære alieno fugiunt ſuos creditores. Quid facient oppreſſi amore alterius, ære ineſtimabiliori, & grauiori auro, & argento? Tu ea de cauſa fugis, & abes. Redi ad te, ad nos, inquam. Nam tanta eſt vis amoris in verè amante, vt in naturam, & ſubſtantiam ſuam transformet amatum. Te ego amo, te amore opprimo. Tu fugis, tu ad nos redi. Te abſente, fugiente potiùs, nam à me abſens eſſe non potes, qui te animo quocunque ſequor, ſicut vmbra corpus, Te abſente fuimus in monte Thabor, in domo Mylordi noſtri, vbi reſplenduit liberalitas, & humanitas erga me illius. Non ille (ſua enim illa eſt natura) ſed nos transfigurati ſumus à natura miſera ad naturam beatam fauoribus, gratiis, ambroſiis omnibus corporis, & animi repleti. Memoria tui nobis illic apparuit. Ego, & Sabellus tuus, qui aderat, iam meus, vide quid poſſit abſentia (occaſio Tyrannidis, & occupandi Imperia aliena) tractauimus de itinere noſtro in Academiam Oxonienſem, ſed non ſine te. Exhibe, & reſtitue te nobis, & decernemus noſtrum iter. Sed heus tu, nónne vides meas epiſtolas de natura ſinapi, quæ ſe dilatantes multis ramis, & foliis verborum, nihil niſi granum paruulum producunt? Sed tamen ſinapi granum vrit, & premit. Nonne te premit veritas mei erga te amoris, & abſentiæ accuſatio? Vale, & redi profuge ad tuum.

EPIST. XXXII.

Eidem.

Dulciſſimum caput. Sunt hæc ſuperlatiua veriora tuis. Vide poſthac quibus vtaris, ni tale velis audire: Memineris ad me remittere literas ſalui conductus pro :::: Nolo te decipere, non in ſpe ſciendi nomen illius puellæ id facias, ignorabis enim. Nónne legiſti verba illa, ignoto Deo? Ignotæ

gnotæ puellæ hæc offer. Minoris pretij erant tales dij hac puella: lapidei dij. Puella autem hæc etiam ſi lapidea, & lapideum illius cor, animam habet pulchram debitam tali corpori, & pellem corporis ſuauiſſimam omnium puellarum. Fame pereant omnes, cùm mihi Natura iam nec dentes, nec palatum reliquerit, ſed ſolam ſitim ſenibus naturalem. Sed vide quàm te amem, quàm tibi aduler delitiis aurium tuarum. Sed dices, linguæ meæ etiam. Quid inde? natam meam linguam tuis auribus. Viue ſine puella, vt valeas.

EPIST. XXXIII.

Cœnantibus ſine me.

Cauete ab vmbra mea, imò à me vera vmbra: vos perſequar hac nocte inſomniis (vmbræ enim dominantur in ſomniis) qui cœnantes in meo hoſpitio obliti eſtis me inuitare, tanquam vmbram. Vmbra ſum, ſed viuens vmbra. Vmbra, quia perſecutionem euado, tanquam vmbra: viuens, quia adhuc reſiſto, adhuc certo ſed fugiendo, & gemendo. Fugiendo enim Principum irę ſunt vincendę, gemendo temperandæ, ſi humani ſint, ſin minùs Deus vocandus, qui ad vindictam prouocatur patientia patientium. Nonne gemitibus ſuis Iſraelitæ commouerunt Deum contra Pharaonem? Idem ille ipſe eſt, & magis noſter, qui poſteà homo factus eſt pro nobis. Sed conſiderate melancholicos, & oppreſſos doloribus, ſimiles phantaſmatibus eſſe, quæ per aliquod ſpacium incedere videntur, & poſt quatuor, vel ſex gradus euaneſcunt: ita Melancholici, ita ego incœpi iocari in hac epiſtola, & reuertor ad meam naturam, & ad gemitus pro iocis. Cœnate vos, bibite, viuite, qui ſtatum fœlicem poſſidetis: ſed miſcete mihi, credite aliquando, ſi non cinerem cibis, nec lacrymas porui, memoriam ſaltem naturæ Fortunæ, vt vos paratos videat in vtramque ſortem, gaudet enim incautos aggredi, & illos præcipuè illudere, ſicut perſequi, quos magis amplectitur: amplectitur enim vrſinis amplexibus.

EPIST. XXXIV.

ANT. PEREZIVS

Thomæ Smitho.

Si tibi ſcribam me deſiderare alloqui Mylordum noſtrum ob aliquod negotium non parui momenti, forſan non credes, quia Thomas es, & forſan ſuſpicabere, quia aulicus es, (omnes enim Aulici Zelotypi) peregrinum iſtis fauoribus Regiis frui deſiderare. Crede mihi tam illos timeo, quàm nauis ventum vehementem & immoderatam tempeſtatem. Auram ſuauem amoris, pietatis, fauoris amo, quærebam, inueni. Quid dixi? imò ipſa me inuenit, imò ipſa me quæſiuit. Ea nempe eſt vera pietas, quærere indigentem. Nam miſerorum voces audire velle, & oculos illorum expectare facere, vt verbis Iobi vtar, non eſt veræ Pietatis, nec Liberalitatis, iam enim pretio illo inæſtimabili Liberalitas ſuam pietatem vendidit. Sed ad rem, Mylordum noſtrum, vel te deſidero alloqui. Sabellum tuum ſaluere iubeo millies, & amplius, & quia tuus amicus eſt, & quia aueo eius amicitiam. O par beatum, & vtinam per me impar! Heus vos recipite peregrinum in collegium veſtræ amicitiæ, peregrinum in amando. Beatior numerus impar. Valete ambo.

EPIST. XXXV.

Eidem.

Domine mi.

Conſidera naturam linguarum, Deum ita appellamus Latinè, & idem eſt quòd Mylordus & Angelicè nõ appellabimus niſi Principem, vel aliquem magnatem Mylordum. Sed contẽti viuamus inferiores: qui etiamſi Mylordi non appellantur, poſſumus tamẽ ipſi inuicem ſcribere *Domine mi*, & quos fortuna diſtinxit, lingua, & verbis æquare: & ſolet etiam Fortuna gaudere opere idem facere. Quid miraris? Noui ego monſtra maximis titulis ornatos, & non natos

natos nec *Domine mi*. Vide ocium meum, qui cum ſim tibi remiſſurus iſtam chartam alicuius momenti ex iuſſu Domini Comitis nugas tales inſeram. Remitto tibi etiam iſtum faſciculum literarum Hiſpanarum, fœminarum formoſarum, delitiarum animarum, corporum potiùs. Sed Bygod, ſi Mylordo meo hæc monſtraueris, nec meas epiſtolas Hiſpanas, quas petiiſti, ad te mittam, nec amplius ad te ſcribam. Quod ille iudicium de me faciet, ſi talia legerit, vel de Pharmacopola illa aliquid? Sed heus tu, ſcis quid ego iudicem de te, & de Pharmacopola illa: Abſint longè à me conceptus, & verba talia: ſed reliquum proferam: eam in cauſa fuiſſe, quòd commendatitias illas literas nunquam ad me miſeris, & poſtea miratis lapſus tuos ab equis, vel equabus. Securior ego viuo, qui niſi curru vehi iam non poſſum. Vale, & ſta, ne cadas, ni mauis iacere, quod iacendo amplius non cades.

EPIST. XXXVI.

Eidem.

Qui nouit infirmitatem, nouit vt plurimum remedium. Tu ſicut amans medicus, qui noſti abſentia tua me infirmari, ſanaſti ſaltem reparaſti tuis ſuauiſſimis literis. Nam verè amans dum abeſt à ſuo amato, valetudinarius animo viuit, & ſanari omnino non poteſt. Amabo iſtam animorum imaginem ad me ſæpius mittito, quia vt oculos amantium recreant imagines amicorum, ita epiſtolæ animos abſentium amicis repræſentant. Sed quia noui in ſcribendo ignauiam tuam (nolo enim te tuis occupationibus, etiamſi aſſiduis, excuſare, ſed remedium adhibere) aliquam mihi caſam memineris quærere propè Mœcenatem meum, ſatis mihi neceſſariam dum hęc peſtis graſſatur: quò me conferre, & animum, cùm exanimem eum ſenſero defectu ſuæ naturalis reſpirationis, halitu illius conſuetudinis recreare, & te frui poſſim. Id ſolùm quæro. Egóne fortunam, egóne Fortunæ fortunas curem, qui Fortunę plurima bona ex pręcipuis illius theſauris à multis ambita, & inuiſa Fortunę ad poſtē affigere cōtenderim?

Digitized by Google

imò projicere, ne detentio illa figendi ſuſpicionem animi dubitantis, vel pœnitentis, vel non conſtanter libertati, & amicitiæ veræ poſtponentis argueret. Non ego in menſura, vel pondere Fortunæ requieſco, ſed in illius, quem amo, gratiâ, & præſentiâ. Vale, die Veneris: de die loquor, non de Deâ, amicâ tuâ, inimicâ meâ.

EPIST. XXXVII.

ANTONIVS PEREZIVS

Mylordo Eſſexio.

Quæ habui tibi offero. Nullius ſunt pretij: non nego, noui me ipſum, noui mea. Sed idem accidit mihi, & meis rebus apud tuam gratiam, quod metallis inferioris ponderis, quæ valorem aſſumunt, & ſpeciem præſtantiorem induunt ex petrâ, quam Philoſophalem appellant. Propriè petram dixi gratiam tuam, firmam, conſtantem, immobilem contra meam fortunam, contra inuidiam, & reliquas illius ancillas. Sed quid inuidere poteſt quiſquam mihi papilioni, animali cæteris imbecilliori, niſi alas amoris auentes vti, moríque aduolando lumini gratiæ, præſentiæque tuæ? Ne faſtidias talibus ambagibus vtentem, vt quanti faciam tuam gratiam declarem. Solet enim ex nimio amore euenire, vt quæ vehementer amemus, non rectà aggrediamur, ſed ambiamus illa, circumeamus illa, vel quaſi indigni ad illa accedamus, lambentes, quæ velimus deuorare, vt morâ ſuauitatem augeamus.

EPIST. XXXVIII.

Eidem.

Agnoſco libertatem meam, qui auſus ſum me Soſiam fingere, te Amphitruonem. Quaſi ſupra te inter tuos aliquis ſit Iupiter, vel gradū Mercurij ego ambiam. Te, iſtam perſonā nudā (quid aliud munera, officia, fauores Principum, niſi indumēta, ornamētáque, faciliùs exuūtur, quàm induuntur, etiā in hoc ſequuntur Naturā indumentorum)

Te,

Te,inquam, ego amo, æſtimóque. Tu Iupiter ſolus te ipſum poteris offendere. Caue igitur Amphitruo à te Ioue: & habeto vt Amphitruo Soſiam fidelem, cuius ambitioſa fides te non fallat:tam difficilè, quàm æſtimandum. Mercurios fideles inuenies plures dum Iupiter fueris,nam fides nunquam non adulata, & reuerita eſt Ioues,nec fida vſque fuit in Soſiis erga Amphitruones ſuos fortunam deſerentes, vel deſertos ab illâ. Officia, munera ambiunt, non perſonas tam Soſiæ,quàm Mercurij.

Epist. XXXIX.

Eidem.

Nullum maius teſtimonium amoris, quàm abſente magiſtro diſcipulos conuenire, colloqui inter ſe de illo, conſolari ſe inuicem memoriâ illius. Statim vt diſceſſiſti, conuenimus tres te amantes. Quid mirum tres nationes tam diuerſas Orientalem Italum, Occidentalem Hiſpanum, Septrionalem Anglum eodem,in te ſcilicet,conuenire? In motu enim,& actione illa conueniendi nulla potentior vis,quàm longè diſtantium. Tum verè auidè conueniunt,cùm longinqui conueniunt. Nónne lapis tantò maiori impetu ad ſuum ſe præcipitat centrum,quantò ab altiori cadit loco? Crede mihi, facilius inuenies tres diuerſarum nationum te fideliter amantes,quàm tuæ. Nam ſicut cùm aliquid aſpicis,& viſu vis diiudicare,illud ab oculis ſeparas,præſertim in ætate maiori, & prudentiori, quaſi nimia propinquitas obſit ad diiudicandum: ita adſtantes, propinquioréſque non verè norunt,potius nolunt noſſe,potiùs inuident natiuo Prophetæ. Non vt nos ames,ſed vt te à nobis amari permittas(ſatis hoc nobis)& vt tibi caueas à tuis, hæc affero. Quibus non ſatis eſt amari,niſi addas præmium, & ſpem tui fauoris. Ea eſt natura aulicorum. Vale à te ipſo,& caue ab illis.

Epist. XL.

Eidem.

Per calamum hunc meum amicis fidum, ſibi aliquando non fidum,pérque hanc dexteram illum mouentem,

nihil prudentius,nihil vrbanius doloribus.Quòd tota mea illa educatio, & experientia aulica non docuit, docuere dolor capitis,& vexatio tuſſis.Res ita ſe habet. Conuenerunt inter ſe caput,& pectus meum erubeſcentia,& meam inurbanitatem admirantia, vt de remedio differerent, hanc ſententiam tulerunt. Caput quidem (debetur enim illi,dum prudenter ſuo fungitur officio,primus locus.) Ego, inquit, grauedine premam hunc noſtrum Antonium ruſticum, & inurbanum: Tu pectus meum, tuſſi eundem preme rogo. Dicet forſan, etiamſi non ex prudentiâ (longè enim abeſt ab illo hæc,vt reliquæ virtutes) ſaltem occaſione curandi ſe, ſuámque infirmitatem nudis pedibus ſuum Mylordum,quem ille tam obſeruat,& reueretur, aliquando recipere. Ille tam humanus eſt,vt reuerentiæ tribuat,quod ex infirmitate euenerit. Hac nocte,cùm pro remedio doloris capitis, & diuerſione tuſſis pedes meos lauandos tradidiſſem,eccum te,eccam meam bonam fortunam, eccam meam ruſticitatem verſam in vrbanitatem,& in reuerentiam debitam.Ecce beneficia ex doloribus:ecce vtilitatem ex conſenſu membrorum, & ſeruorum,& ex curâ ſui domini laborantium. Vale,& ſecurè dormi:dormies verò,ſi ſecurus vixeris ab illis.

Epist. XLI.

Eidem.

Tandem,tandem ſum expertus Fortunam, de qua querulus viuebam anteà, ſingulari me beneficio donaſſe, obſtrinxiſséque ſibi. Quòd natura nemini, mihi Fortuna conceſſit.Cui Natura permiſit poſt mortem reuerti, vagari, confabulari, negotiari, etiamſi nihil agentem, vt mortuum inter viuos? Quis non ſe fœlicem exiſtimaret ſi hoc aſſequi poſſet? Imò quis mori non deſideraret,ſi tanquam ſub nube Æneas, dum Carthaginem perluſtraret, deliria humana poſſet conſiderare? Hoc Fortunæ debeo. Mortuus viuo, ignotus omnibus omnes aſpicio: Humanam hanc Tragœdiam ſpecto, delitias ſummas Fortunæ. Reges inter ſe non conuenientes:ſibi inuicem non fidentes, à quibus deberent ſibi non cauentes:ſummã prudentiam, nemini

nemini ſe credere credentes, etiam ſuum proprium beneficium conſpicientes. Conſiliarios delirantes, ſibi ſolis conſulentes: inter ſe veſtem Regiam, & populorum pellem diuidentes. Populos lethargum illorum, auaritiam horum plectentes. Tandem orbem cadentem, vel alium curſum, & formam quærentem. Extremum ſuum diem miſerè lugentem. Quid plura? Iſto, nihil ſoli occupans inter viuos, ſi viui appellari poſſunt dormientes. Incedo oppreſſus neminem offendens. Circundor inanis. Non aſpicior viſibilis. Non audior vociferans. Eccam potentiam Fortunæ nouam, Naturæ potentiam ſuperantem: Eccum me ex infœlici fœlicem factum. Opinio ergo & fœlicitas, & infœlicitas humana. Vale.

Epist. XLII.

Eidem.

Oppreſſus tuis beneficiis, cum quotidie donis nouis me oneres, non poſſum non confugere ad epiſtolarum grates. Ne eas dedigneris. Nam etiamſi tandem nihil aliud ſint, quàm verba, & papyrus, cuius nullum eſt ſemen, nullus fructus, nullus vſus, flore tamen eius ad Deos coronandos veteres vſos legimus. Vnde credis, & flore, & tali flore, ſcilicet nullius vſus: Quoniam Dij non indigent noſtris donis, quoniam laudes cordium flores amant, quoniam nihil eis gratiuis, quàm præconiis laudum celebrari. Erige ſurſum mentis aures. Omnes illæ ſupremæ Hierarchiæ nihil aliud quàm æternas laudes Altiſſimo efficiunt proclamantes. Sed ſi hæc tuam modeſtiam non iuuant, nam ſtatim vt laudaris, vel gratias audis (te depingerem Apelle meliùs) contrahis frontem, ſupprimis oculos, te ipſum faſtidis: (nónne ego te noui?) debitorem tibi Deum delego pro tot fauoribus, tantáque cura de me. Arena ipſa. Quid aliud peregrini? Steriliora enim ſunt beneficia, quæ in illos conferuntur, quàm ſemina, quæ arenæ committuntur. Sed ſteriliſſimis peregrinis Liberalitas, & Fœcunditas illa diuina feraciſſimum ſolum, Arabiam fœlicem ſuperans, conceſſit animum, cuius gratus affectus gratiſſi-

mis diuinis animis ſuperat Macedonum gazas, Atabalipę, Montezumæque diuitias, atque gemmas. Vale Atabalipa, Montezumáque, vterque mihi, & quod illa omnia ſuperat, Æſculapius ipſe meus.

EPIST. XLIII.

Eidem.

Vin videre corpus ſine ſuo ſpiritu motus viuentis habens? Eccum illud. Apud te enim ſpiritus meus manet. Ergo poſthac deſcendat neceſſe eſt à te ſpiritus, qui animet hoc peregrinum, & miſerum corpus. Quid tua miratur modeſtia, etiam ſi te, meum cœlum appellem? Nónne motu continuo tuæ de me curæ ſto, & incedo? Nónne ſole tui fauoris caleſio, & viuo? Nónne aura tuæ conſuetudinis, & illius memoria, vera, & ſuauiſſima animi mei reſpiratione recreor, & foueor? Nónne rore (quid dixi rore?) imbre tuorum beneficiorum ſuſtentor, & alor? Vale igitur cœlum meum potens cælare quaſcunque volueris tuæ voluntatis imagines in hoc animo, & obedientia. Non dicam iam tuus, eſſet enim ſuperuacaneum, qui apud te, imò in te maneo, ſed dicar æternum, & in ſepulchro.

ANTONIVS ESSEXII.

Hammondum tanquam mei amantiſſimum tibi iterum commendo. Satis dixi, ſed glorioſè dixi.

EPIST. XLIIII.

Eidem.

Adeſt occaſio, Mylorde, qua me bees. Nihil de Maieſtate iſta, nihil de te ſum meritus. Creditores mei eſtis. Fateor, in hoc ipſo confido, ſi Deum imitamini. Audiui Regem Galliæ iam poſſidere Pariſios, & Hiſpanis illis non permiſſum fuiſſe exire ab vrbe. Detinet Rex Hiſpaniæ captiuum nidum hirundinum clamantium ad Deum filiorum meorum, & eorum matris. Conſidera an ſine nimia audacia poſſit peti à Regina, vt verè, & ex animo petat à

Rege,

Rege, velit retinere illos, donec liberentur mei. Si propter argentum; vel aurum, quod alij anteponent, id peterem, non mererer audiri: ſed propter ſanguinem innocentium quis non audebit petere, & quis negabit fauorem in gratiam communem omnium? Quid omnium? Naturę ipſius, quæ propter vim, quam in hac violentia patitur, muta clamitat, gemit cum ſtridore vehementi. Non audeo ego petere, ideò interceſſionem peto. Ab illo me reuocat natura mea, ad hoc me cogit natura communis. Scio, non propriè dixi, credo à Rege me amari, nam amor Regum non in ſcientia, ſed in fide conſiſtit, & me abſentem ab eo amari, non ex natura Regum, accedunt enim abſentes ad inutiles. Væ mihi abſenti, vni, inutili. Non omnes tui ſunt ſimiles. Vale à tuo non valente, à tuo nihil valente. Si abierunt iam Hiſpani, ſicut dum hęc ſcriberem audiui, aliam ſpeculabimur occaſionem.

Epist. XLV.

Eidem.

Hoc eſt mori, non dicam diſcedere, magis enim mori eſt à te diſcedere, quàm mori. Diſcedo Mylorde. Satis dixi, Dominus meus, & beneficus meus: Diſcedo iterum: quia millies morior diſcedendo à te. Omnia quæ defero tua ſunt. Melius poſſes tu me inſequi, & verba mihi dicere in via, quæ Laban Iacobo diſcedenti. Quia ego etiam tuus, tam tuus, vt ſi quæ tua ſunt velis tibi vendicare, euacues harum venarum ſanguinem, ſicut animam euacuaſti, tibi neceſſe ſit. Sed heus, Mylorde, ſi id feceris, cadaueri huic poſtea ſepulchrum concedito, vt tuam liberalitatem exerceas etiam in mortuos, qui magis illam, quàm viui merentur, quia mortui nec laudare, nec petere poſſunt. In hoc ego mortuus, in illo viuus. Id tu debes naturæ tuæ, & fortunæ meæ: vtramque tibi tradidiſſe in mortuum, & viuum liberalitatem exercendi occaſionem in obiecto vno. In me ſcilicet mortuo Fortunæ, viuo adhuc Naturæ. Tu ergo fœlix, quem mortui laudabunt, nedum viui. Vale igitur à tuo mortuo, & viuo: mortuo à te diſcedenti,

Digitized by Google

viuo in ſepulchro tuas æternum, tuæque liberalitatis in ſempiternam tuam gloriam propagaturo laudes. Ignoſce chartæ, non ſe tibi ſiccam, & nitidam offerenti: quę dolores animi mei noſcens, ipſa madida affuit, vt pro mortuo præ diſceſſu, pro viuo præ amore lachrymabunda reſponderet, & ſatisfaceret.

EPIST. XLVI.

Eidem.

Non obliuio, ſed amor obliuiſci epiſtolæ ad gubernatorem Dieppæ. Qui amat, occaſiones quærit ſcribendi, & iterum ſcribendi. Nónne ego te noui, & varios tuos modos oſtendendi amorem, & pietatem tuam? Nullam erga me maiorem exercere poteris, quàm de te ad me aliquid literarum mittere. Rumorem hîc inuenio Regem reuerti verſus Picardiam, & illic expectari. Si id eſt, tantò citius ad eum perueniam.

EPIST. XLVII.

Eidem.

Heri nauem aſcendimus vento ſecundo. Antequam conficeremus 20 miliaria, malitia conſtitimus ancora firmati. Poſteà ortus eſt ventus nobis contrarius. Ea de cauſa reuerſi ſumus: etiamſi dux meę nauis volebat Fortunam experiri, & expectare vſque ad noctem contendendo cum vento. Ego verò, qui ventos noui (quid enim aliud res humanæ quàm venti, turbinéſque) non ſum paſſus: prætérquam quòd ſuſpicabar alteram nauem, quæ nos comitari cœperat, reuerſam forſan eſſe, cùm non appareret, ſicut res erat. Iuſſi itaque vt reuerteremur, ne in mari vagaremur quæritantes ventum contra ventum, forſan inimicos inuenientes. Laboro enim, Mylorde, cura de me, vt tibi fidam de me rationem reddam. Hæc te ſcire volui. Statim vt deſcendi è naui, mihi relatum eſt nuncium perueniſſe ad Vicealmiralium cum literis Admiralij, quibus illi impetat ex mandato iſtius Maieſtatis, vt plures naues me comitentur,

272

mitentur, atque adeò ipſe Vicealmiralius. Reliqua nondum ſunt mihi relata, ſed neſcio quid audio de periculo maris, & de nauibus hoſtium. Intelligam quæ potero. Interim Apollinem, & Mæcenatem meum conſulo, vt quid ſim facturus ad me ſcribat. Vale.

Epist. XLVIII

Eidem.

Mare, nox, diſceſſus me comitantur. Sed quid narro? quaſi poſſim diſcedere non de nocte, etiamſi meridie abeam, ab Angliâ, in qua tu manes? Vale, & me ama, vt me comitetur ventus ſecundus, amor tuus, à quo pendent, vt velo, omnia ſecunda mea.

Epist. XLIX

Eidem.

Perueni Dieppam fœlici nauigatione. Non adeſt gubernator: eſt Rothomagi, hodiè expectatur. Curaui vt locum tenens illum ſtatim certiorem de meo aduentu faceret. Vt venerit expediam curſorem ad Edmondum cum tuis literis, & ad Regem ſcribam. Conſulam gubernatorem de meo itinere, & videbo an ſim expectaturus hic mandata Regis. Quicquid exequar, ſcies. Sed, Mylorde, credi non poteſt, quanta cum cura me duxerit Henricus Palma, quanto cum honore in conſpectu omnium in hac vrbe me depoſuerit. Te obſecro, vt cùm hæc omnia, & à tua gratia emanent, & in tuam gratiam in me conferantur honores, in te recipias gratias referre Henrico Palmæ, & amori, quo illum proſequeris propter illius merita, addas nouam partem amoris, & illi ſignifices tua illa plus quàm humana humanitate, quanti tu facias, qui me amant, & honorificè tractant.

Epist. L.

Eidem.

Non potes credere quàm ego glorier de fauoribus iſtius Maieſtatis, & illius de me memoria. Cuius gratia, ſi mihi non nota eſſet tot gratiis, & beneficiis, ſatis appareret,

in iis quæ tu illius nomine ad me ſcribis, quàm in iis quæ ipſa tractanda cum Rege commiſit Rogero Vilielmo de me,& de mea ſalute. Hæc omnia effectus tantæ Maieſtatis, ſummæque pietatis ſunt. Sed ad me cogitaſſe ſcribere, &altitudinem illam ad centrum humilitatis deſcendere, vnde hoc mihi? Ne permittas, Mylorde, amoueas, arripias illi calamum. Noui me, pennæ Phœnicis non deorſum volando, ſed ſurſum ſunt extendendę Ni forte naturam Solis vnius, vnica iſta auis velit imitari, & ſuo calore, & ſplendore infima ſicut ſuprema, indigna ſicut digna fouere, & illuminare. Valeat, viuat æternûm, & tu vale, qui amas illam.

EPIST. LI.

Eidem.

Nondum perlegiſti omnia. Illud deerat. Te obſecro; vt meas litteras abſcondas ab iſtis Ciceronibus tuis ſecretariis. Supereſt mihi, imò prodeſt à te potius iudicari. Supremi enim Principes, & iudices vt plurimum humaniores, & mitiores fuêre. Forſan quia iam nota eſt illorum potentia. Inde iniuriæ inhumanæ inferiorū iudicum, vt appareat, quàm potentes ſient. Forſan etiam his, ſicut Regibus Deum non imitantibus, poteſt applicari locus ille ſacræ Scripturæ lib. 3. Reg. cap. 19. *Et ecce dominus tranſiit, & Spiritus grandis, & fortis ſubuertens montes, & conterens petras ante Dominum*: Quia ſtatim addit: *Non in ſpiritu Dominus*? Non in tali ſpiritu. Caue igitur ne ſis ex talibus ſpiritibus. Potius imitare Deum, in ſuauitate illius diuinæ auræ tenuis. Idem tuæ Reginę conſule. Idem ego cōſulerem Regi, quem amarem. Quis enim non eligat imitari Dominum potius, quàm id in quo non eſt Dominus? Non in commotione Dominus: Non in igne Dominus. Mylorde, hoc deerat, hoc volebam addere.

EPIST. LII.

Eidem.

Nunquid caro mea ænea eſt etiamſi fides mea pluſquàm ænea eſt? Nunquid viſcera mea ſemel veneno tacta

antidotis

antidotis reparari poterunt? Si Dauus tu, non Oedipus, ego Antonius, non Hercules, qui grauitatem tuorum verborum, potius cęlum ruens, ſuſtinere poſſim. Verba tua dum flant ſuauiter animant, & recreant, ſicut Zephyrus: eadem rigentia exurunt, vt Auſter. A frigore eorum quis ſuſtinebit verè te amantium? Si vnquam tale merui, humerus meus à iuncturâ ſuâ cadat: dextera hæc me deludat: anima corpus hoc derelinquat. Si id aues, eloquere, etiam in hoc tibi obediens erit anima mea. Sed caue tot in virtutibus Achilles alter, ne ſi ſemel occideris, poſteà Achilleo more excitare non poſſis.

Epist. LIII

Eidem.

Miſeremini miſerandi miſericordes, ô vos amici mei, ne impiæ feræ veſtrum vſurpent officium. Ambient enim auidiſſimæ in tali caſu, talique ictu mutare ferocem naturam. Amiſi comitem meorum laborum, conſolatricem mearum ærumnarum, coſtam, dimidiúmque animæ meę: animam totam hujus corporis dixiſſem meliùs. Aliæ vxores corpus virorum, illa, & tales, ſi alteram Natura nouerit producere, animæ corporum virorum. Audite, amiſi tutricem liberorum captiuorum. Nil hæc contraria miremini. Ira enim potens ſemel commota mille in eodem ſubjecto contraria conjungit, indiéſque conjunget: Liberos ſeruos, viuos ſepultos, innocentes reos. Vxorem meam amiſi fideliſſimum. Aptè loquor. Vir eſt, idemque fortiſſimus fœmina, quæ pro marito non dubitauit mortem occumbere, & quod maximum eſt, tormentis tardis, lentíſque, omnium crudeliſſimis, magíſque timendis cui notis, pro libertate illius animam ſuam tradere. Nónne anima hujus cadaueris illa, quæ cùm corpus hujus animæ eſſe nō poſſet ſecundùm legē Naturę, animā, & vitā hujus corporis ſe fecerit? Hæc, hęc eadem (adeſt enim ante me) immanem illā belluā, Iram, vicit Patientiæ, Conſtantięq; armis à Deo conceſſis, fortiſſimis, acutiſſimíſq; tàm in ſalutē, & defenſam, quàm in vindictā, & gloriā patientium. Nónne ille alter pro crimine, & omniū offenſâ maximâ habebat,

quemquam à ſuarum faucium anguſtiis in mortem, vnicum oppreſſorum portum, tutiſſimúmq; perfugium profugientem euadere? Tandem ceſſo ab iſtis ſingultibus, nedum in iis moror, à me appellari credens mea fida coniux, huc reuertatur iterum pro me moritura, quę iam euaſit à ſepulchro viuentium, carcere, ad ſepulchrum, vltimum miſerorum huius ſæculi aſylum, Naturæque gremium ſecuriſſimum. Illa verò, me aſſiduis vocibus, mutis tamen modò etiam præ timore appellat, atque aduocat, vt quibus viuis vetitum fuit ſub matrimonio viuere, in ſepulchro mortui fruamur eius beneficio, atque conſortio. Ecce, Mylorde mi, Epitaphium quod miſerum iſtud cor dictauit calamo, tribuens illi ſanguinem pro atramento. Non nouum illi. Lege meum librum, illic inuenies, quot folia ſanguine proprio ſcripſerim in illâ carceris oppreſſione præ defectu naturalis reſpirationis, nedum alterius atramenti.

SISTE

Digitized by Google

276

SISTE GRADVM VIATOR, NOVERIS QVÆ HVC EVASIT.

D. Ioanna coello oriunda A Lusitania, Penelope altera. Antonii Perezii aragonensis fida conivx. Qvæ pro libertate mariti se septemque pignora obtulit diro carceri. animorum, et corporvm hvivs sæculi sepulchro. qvibus cum iure divino et humano interdictum esset. (heu pietas (et lamentari vetitum pro vinctis liberis. pro marito profugo e carcere ad Deum provocavit Pelle, et ossibus. Proh dolor, vorago reliqvum devoraverat. relictis in sepulchro, laxiori, molliorique lecto. sed heus Siste iterum. Lapis lapidi dixerim eam hic iacere, ne repetat ira qvæ audebit contendere cum morte de iure in mortuos: sicut cum Deo de iure in animos. Illud te scire hoc te tacere volui abi obiit anno CIↃIↃ.:::::: ætatis, non svæ :::::: nec hoc cuiqvam suum sub ira potentis impotenti.

Epist. LIV.

Eidem.

Dum ſcriberem ad te iſtas queribundas voces, eccum tuum nuncium. Roga illum. Verè tu amas, qui naturam cordis, amorem fontis, imitaris. Sicut enim cor, cum ſitum ſuum in medio pectore habeat à natura ſibi deſignatum, ſuum motum potétiorem oſtentat verſus ſiniſtram, quàm verſus dexteram partem, ita tu in aduerſis, ſiniſtríſque caſibus appares, ades, imò ſtas, vt fortius ſuſtentes cadentem, iam iámque ſepeliendum, niſi tui memoria omnium mihi maxima conſolatrix reuocaſſet. Vale à cadauere, ſed viuente tua gratia, tuóque amore pro anima.

Epist. LV.

Eidem.

Donec huic pelli, oſſibúſque miſeris permiſſum fuerit à Natura in ſuo ipſius ſecuriſſimo ſinu requieſcere, voui me, Mylorde, Eccleſiaſticæ vitæ. Non quia vita vlla humana, cupio enim diſſolui, ſed vt diutius morer, verſérque cum ſepulchris fidiſſimis omnium viuentium amicis, requie viuorum huius ſæculi, miſerorúmque ſolatio: propinquiórque illorum aſpectus me conſoletur. Forſan etiam inter illa obuiam mihi fiet libera iam fida mea coniux. Non inde inferas, quaſi magis Romanum longius à te me abfuturum, quia ad centrum Diuinitatis, ſicut ad Naturæ gremium eadem diſtantia à quacumque circunferentia, locóque: De loco loquor, non de Religione. Vale centrum, gremiúmque meum.

Epist. LVI.

Eidem.

Nunquam non in tempore tuæ ad me perueniunt literæ. Sed ſi hæ proximę, quas mihi reddidit :::::::: diutius tardaſſent, actum fuiſſet de me, vide quàm in tempore. Reuocarunt

uocarunt me, Mylorde, etiamſi nihil aliud reſponſi afferunt, quàm meas ad tuas manus perueniſſe. Hæc en in cura me etiam angebat. Sed illud quoque mihi referunt, me à te ſemper, conſtantérque amari: Vide, quid dixeris. Etenim verbum tale à tali, támque conſtanti viro prolatum omnibus fortunis anteponendum eſt. Quantò magis à me, qui te ſupra omnia æſtimo, amóque. Alia ab aliis intelliges. Plura cum fideliorem habuero nuncium, ſed à te miſſum. Vale. Lege iſtas amici mei, qui animo profectus it ad te, corpore enim non, niſi prænouerit ſe tibi non ingratum futurum.

Epist. LVII.

Eidem.

O me fortunatum! Nullum animal ex brutis ſuperbit ſine aliquo inſtinctu, vel fauore à Natura conceſſo. Quis non glorietur à tali viro vinci? imò quis non maximè glorietur ab eodem non vinci, certè non decipi? Non poſſit, qui Palladem ipſam armatam, vt nata fertur, vicerit, tam gloriari, quàm qui tuam dexteram arte euaſerit. Credisne, Mylorde, me ignorare technas amicorum Principum, quas induunt ſtatim, vt in eorum gratiam recipiuntur? Ni fortè volueris Diuinationi, vel Necromantiæ tribuere, quòd ex ingenio hoc tardo prouenire non poteſt. Audiui ego te decernentem cum tua Regina mihi parare hamum cum ſuauiſſima eſca tuarum literarum, vt ex faucibus animi noſtri rerum ſtatum præſentem pernoſceres. Eáque de cauſa expediuiſſe animal marinum barbatum, Neptuno ſatis notum, ſatíſque ſimilem, ne illum interciperet cum tuis epiſtolis. Mitto quæ ſcire deſideras, ea conditione, vt me victum tui amore, non tua arte deceptum credas. O fidam bono publico fallaciam! ô profundam abyſſum prudentiæ! Veriores laudes hæ ſunt de te, quàm tuæ de me, qui me pædagogum oratorum appellas. Vale, & ne iterum me decipere contendas, vel peiora audies. Apertè aggredere. Matronæ Veſtales non patiuntur arte vinci: ex pietate potius, & amore ſe dedunt.

EPIST. LVIII.

Eidem.

Mitto ad te breuiarium eorum quæ ex Italia ab amico illo meo nuper accepi. Leges chaos rerum, & ad marginem per ipſa capita meam ſententiam. Si audaciùs quàm æquum eſt, loquor apud te, mereor veniam: zelus enim, & ardens amor boni publici comedit me. Sunt, Mylorde, illa conſideratione digna, & ex quorum notitia antidotum aliquod valentiſſimum præſentibus infirmitatibus extrahi poterit. Quòd autem illic de æquilibrio Galliæ, & Hiſpaniæ inſeritur, Angliámque eſſe examen Europæ, ſtateráſque illa duo regna eiuſdem Europæ, non omninò reiiciendum eſt à prudenti viro. Lege, relege, ſi id mea ſcripta merentur: ſed poſtea igni tradito, omnium fidiſſimo ſecretario.

EPIST. LIX.

Eidem.

Dum te frui non poſſum, ſicut me conſolatur tui memoria, ita me recreat tuorum præſentia. Magis verò eorum, qui tibi ſunt propinquiores. Sed multò magis, imò & eorum ſolùm, qui corde, & fide tibi propinquiores. Forſan enim ex iis, qui te circunſtant, ſunt qui te magis ambiant, quàm ament. Qui magis te Iouem, quàm Amphitruonem obſeruent. Hoc volebam dicere, cum de Ioue, & Amphitruone, de Mercurio, & Soſia neſcio quid tibi ſcripſerim: ad quos dignoſcendos magis indiges tua prudentia, quam iſta natura nobiliſſima. Non enim ij patent animis, ſicut effigiis: humanis his, ferarum illis. Vnde ab iis cauendum tanquam parietibus ab edera. Non inter iſtos nomino ::::: Ea de cauſa illius præſentia me recreauit. Vt autem de hoc teſtimonium tibi reddam, & meum de illius animo iudicium, has illi tradidi literas. Me illis in ſpiritu vellem tradere, vt verè me recrearem. Sed dum à te peregrinor, amato, vt ſolebas, eundem ſemper in te amando, non ambiendo.

Tuum.

EPIST.

Epist. LX.

Eidem.

Perennis tuus in me amor ſigna, & teſtimonia de ſe ex ſe fundit quotidiè. N :::: tuum amicum ad me mittis, vt apud me ſit, & me ſeruet, & celet tanquàm amicam: maximum amantium amoris ſignum. Doctum, & eloquentem, vt me rudem, & impolitum doceat, & expoliat. Singulare æſtimationis teſtimonium à Domino ſuo poliri, & celari lapidem aliquem. Lapidem infirmitate, tam tuum, vt intra annulum me poſſis concludere. Sed quid tu irrides amicum ſenem, & caſtitatem meam? De animis loquor, Mylorde. Caſtitas animorum excellit fidem Penelopes. Gaudet illa teſtibus, ſicut & hæc. Animę ſeniores tantò ſuauiores amicorum animo, quanto juniora corpora gratiora ſenſibus. Creſcit ætate pulchritudo animorum, quantum minuitur eorundem corporum venuſtas. Vnde, Mylorde, firma, & conſtans amicitia animorum, fragilis, & caducus corporum amor, imò ſeruus iſte, niſi velis addere viam ad illam alteram. Vale.

Epist. LXI.

Eidem.

Commiſi N ::::: neſcio quæ ad te ſcribenda. Amat inſeruire tibi, imò ambit, vſque adeò deuicit illum tuus in tuos amor, tuáque virtus. Et ne ſine ſpe præmij, quod non fert natura humana, id credas eſſe: Tu ſpes, tua gloria, fœlicitáſque præmium noſtrum. Lege tu illa, & tibi ſint ſoli, cui ſoli peccare volumus, ſi errauerimus, non tot. Obſerua in te, quod in ædificiis templorum, quæ non vnum, ſed plures introitus ad ſe habent: Deum ipſum non vnum, ſed plures mediatores habentem. Principibus idem ego conſulere ::, quia dum vni ſe tradunt, fiunt ex Regibus clientes, & vaſſalli: dum plures mediatores, & aditus ad ſe habent, præterquàm quòd imitantur Deum (ſumma ſecuritas, & fœlicitas) diuiniores fiunt, & veriores Reges apparent. Amant enim clientes, ſicut vxores maritos viros viriles, Reges potentes ſibi, & aliis imperare. Sed ad te redeo. Te veneramur, venerabimúrque æternùm, non ſtatuas æneas jacentes, quæ ſuperſtitioſis, & auaris animis

ſolum dominari poſſunt. Vale, & caue ab iſtis non tuâ gratiâ contentis, niſi imperent libero tuo arbitrio, nam ſi id pateris, non valebis.

EPIST. LXII.

Eidem.

Habes ante te :::: tam meum, quàm tuos, qui me amant, eſſe deſidero. Nihil enim alium eum ad te defert, niſi deſiderium te agnoſcendi, vt te magis amet, & reuereatur. Quod procul dubiò omnibus eueniet, qui te tot virtutibus circundatum viderint, & contemplati fuerint. Reliqua illius fidei, mihi fidæ commiſi. Vale.

EPIST. LXIII

ANTONIVS PEREZIVS

Mylordo Mungio.

Quaſi non ſperem vultum hunc, & illius ruborem vobis amplius oſtendere (quòd ſi non ſperarem, non viuerem) ita factus ſum audax, & impudens. A te peto (quod enim verbum potuiſſem audacius proferre, & magis indignum animo, præſertim ſuapte naturâ, etiamſi fortunâ id ferente, non nato ad petendum) à te inquam, peto duos canes Hibernos, qualem vnum tuum poſſedi. Canes canis in fide peto à viro fidiſſimo. Rarum in hoc ſæculo, ideóque maximi æſtimandum.

EPIST. LXIV.

ANTONIVS PEREZIVS

Mylordo Eſſexio.

Peruenit :::: tam onuſtus tuis beneficiis, & donis, quæ tua eſt liberalitas. Tam tuus, quàm diſcedunt à te omnes. Habet enim iſta tua humanitas à cælo conceſſa delectamenta omnibus partibus apta, ſuauiſſimámque vim ad animos, ſenſúſque hominum captandos. Vale decus Angliæ, virtutúmq; domiciliũ. Humiliare homo. Deo acceptas eas referto, ne euaneſcãt, & exareſcant. Vnde credis homi-

hominem inuerſam arborem appellari?Inuerſam noſtris oculis humanis,& terrenis:rectam verò verè,viridémque, ſi radicem defixam habuerit in ſuo naturali loco, cælo, vnde orta. Forſan etiam virtutem à viriditate appellatam credam,quæ ſi non viret(ſignum exſiccatæ radicis)ad nullum perfectum fructum perueniet.

EPIST. LXV.

Eidem.

Animaſti me tuis literis, vnde non erit in me jam meritum reſurrectionem mortuorum credere, cùm in me ipſo id ſim expertus. Tres mihi tuæ ſunt traditæ epiſtolæ 25.& 29.Auguſti datæ.Quàm ineptè loquerer,ſi mihi gratias referrem,cùm virtute illarum à meâ melancholiâ,quâ ſubmerſus eram,reſurrexerim. Ad literas venio. Neſcio quas in majori pretio habeam, an Conſiliarij, an Eſſexij: his enim nominibus eas diſtinguis. Illæ prudentiſſimę,hę ſuauiſſimæ, illæ docent, hæ recreant, ambæ diuinum alimentum præbent. In prudentiâ illarum ſuauitatem iſtius judicij inuenio: in dulcedine harum prudentiam carpo. Non poſſunt diuidi diuinitas illarum, & humanitas harum.Scribat,ſcribat quæcunque perſona iſtarum tuarum, vtráque vtrânque virtutem in ſe continet.Vndè quid mirantur, qui admirantur, tam me quotidiè abſentiam à te deplorare,támque te amari à tuo Antonio. Nec parui id facias:Rarum in hoc ſęculo quemquam à ſuis amari.

EPIST. LXVI. *ſed intercepta.*

Eidem.

Ex literis amicorum intellexi tuum ex Hiberniâ aduentum.Nondum voco illum reditum,donec per te omnino pacato regno, dedito tuæ Reginæ, & in gratiam ejus Majeſtatis reſtitutis omnibus glorioſus iterum redeas. Intereà congratulor Reginæ tuę,veſtrę Anglię,mihi tuo, poſtremò tibi,qui omnia illa tibi anteponis ſemper (noui te)arripio calamum,quod regnum infirmum, & ferè deſperatum tibi commiſſum eò perduxeris. Non tu Comici ſequutus es conſilium,qui omnia priùs experiri,quã armis

ſapientem decere conſulebat. Quod ego non ſupremis Ducibus, ſed ſupremis Principibus conſuli intelligo. Nam Imperatores, præfectóſque exercituum arma, potentiam ſui Principis, virtutémque propria priùs experiri, quàm colloquutiones audire, decet. Glorioſæ enim illis deditiones, quæ ab armis proueniunt. Vnde ex conſuetudine Lacedæmoniorum gallum gallinaceum, & bouem (gallos, & boues dixiſſem potiùs, cùm plures pluribus tuis actionibus debeantur) Ioui immolari opporteret, quandoque arma tuæ Reginæ, & fortitudinem brachij tui expertus priùs, tuâ prudentiâ, & iſtius tuæ perſonæ vbicumque jam perſonantis, auctoritate, & induſtriâ, negotium poſteà perfeceris, & ad deditionem rebelles deduxeris. Lege Plutarchum in Marcello, & ibi quid mihi velim, quid tibi deberi intelligam videbis. O inuidia virtutis æmula, Principum pernicies, regnorum exitium, quâ erumpes modo? Cede, cede ſaltem præ timore (quis non ſibi cauit?) pro honore (quis hanc humanæ vitæ animam ſpreuit?) pro communi bono (quis ſalutem ſuorum membrorum non deſiderat?) Noui te, noui tuam naturam, noui quoties te metus repreſſit, noui quoties idem te præcipitauerit. Caue ne judiceris tuo conſeruatori in majorem ejus gloriam, etiam tibi odioſo, ingrata tuo ſupremo Principi infida, in grauiorem ejus contra te indignationem: tuo Regno inimica in vltimam in te vindictam. Quo in ſtatu ſint meæ res in Hiſpaniâ, vel potiùs quo in curſu, quo potiùs in motu lento, ex literis ad amicos meos intelliges. Quem verò ad exitum tendere videantur judicet alter, ſi inueniri poteſt exitus à tali Labyrintho. Vale, & caue à Labyrinthis. Nil aliud Labyrinthi nobis ſignificant niſi aulas, & fauores Principum. Id nos docere voluerunt noſtri Majores. Eâ de causâ credas referri quatuor fuiſſe Labyrinthos in quatuor mundi partibus, vt ad omnes orbis partes notitia, & admonitio perueniret, quàm timendi eſſent, vtque noſſent omnes tot ambagibus, tot foueis, tot præcipitiis vndequaque eſſe plenos, vt qui eò ſemel intraſſet, de exitu dubitaret, & qui ſemel indè euaſiſſet, timeret iterum eodem reuerti.

EPIST.

Digitized by Google

Epist. LXVII.

Cuidam amico.

Si noſſent maleuoli, inuidíque quantò vehementior, potentiórque ſit priuatio Zelotipia,amorémque naturam imitari palmæ,quæ cum maiori premitur pondere, eò magis ſurſum, & in vetitum contendit, ceſſarent ab amore noſtro perturbando. Vndè meritò,vt ad palmam reuertar, à Græcis arbor hæc Phœnix appellata eſt. Forſan quia vim amoris omnium virtutum Phœnicis, imitatur inter omnes arbores illa ſola. Ponderi non cedendo, ſurgendo aduerſus pondus. Amare non norunt illi, odiſſe ſtudent, reſpiratio inferorum. Horum illi imitantur naturam. Id eſt in cauſa, cur amorem mutuum perſequantur, conſeruatorem humanæ naturæ,viam ad ſupremam illam Ieruſalem. Pereant qui id conantur. Nihil aliud quàm imaginem vitæ ſupernæ illius, cuius ſpe alimur, cuiúſque imitatione tanquam Peregrini ſuſtentamur,è vita,humanóque commercio tollere conantur. Ergo ſuauiſſime amice, naturam nos ſequamur Priuationis, illi Zelotipiæ, Inuidiæque ex ſtirpe dæmonis deſcendentis: vel potiùs ab inferis ad nos aſcendentis. Amor, & Commiſeratio è cœlo: Odium,& Inuidia ab inferno. Sed miſereamur nos illorum, vt amoris virtutem etiam in hoc exerceamus, meritum nobis, ſupplicium illis. Vale.

Epist. LXVIII.

Eidem.

Vale æternum. Aſpice amentem amantem à fine communi epiſtolarum principium ſumentem. A::::: Noui te iam melius valere: Congratulor mihi, non tibi,quia cùm vales,laboras cura de tuis amicis. Intereà lege iſtam epiſtolam ad noſtrum ::::: Currum peto. Vale nihil dum valeas, curo ordinem illum, & rationem Romanorum in ſcribendo. Excellit omni eloquentiæ verborum animi eloquentia. Ita ille eloquentiæ pater,nihil ſilentio aliquan-

Fff 3

doeloquentius: quantò magis parturientis, & conantis amorem exprimere, & non valentis.

EPIST. LXIX.

Eidem.

Si habes aquam vtilem auribus ſicut oculis, fœlix tu, qui ad benè audiendum medicinam poſſis amicis tribuere. Sed credo viſum magis conſiſtere in ſenſu ipſo, quàm auditum: benè enim audire ab aliorum linguis pendere. Quàm non ſum Philoſophus? Quaſi benè audire non conſiſtat in proprio ſenſu, in propriis ſcilicet operibus. Hæc enim pendent à nobis. Sic ille Epictetus, quædam, inquit, ſunt in nobis, quædam extra nos. Gibboſum credo fuiſſe, ſed prudentem, & gibbum in parte animi anteriori habuiſſe, ſcilicet doctrina plenum pectus. Gibboſis verò, qui gibbum in dorſo habent, clitellas pro onere natura prouidens, & pia voluit imponere.

EPIST. LXX.

Eidem.

Vis videre quò me deiecerit melancholia? (ſcis enim grauiorem eſſe humorem illum plumbo ipſo) manus ſiniſtra, quæ propinquior eſt cordi (noſti etiam propinquiores melius noſſe naturam ſui Domini) dexteræ obſtat, ne Dominum ſuum recreet tui memoria: & calamum mearum ærumnarum comitem turbat, & laniat, ne melancholiam ſubleuet, aut temperet. Conſidera quid in corporibus ſuperioribus diſſenſio operari poſſit, ſi in hoc microcoſmo hanc poteſtatem habet. Abiiciam calamum, ligabo manus, imperabo meis, aſcendam currum, & te conueniam craſtino mane. Nolo me mei perdant ſua diſcordia, & controuerſia. Caue à ſeruis inter ſe diſſidentibus, qui vt ſe de ſe ipſis inuicem vindicent, perdent ſuum ipſum Dominum.

EPIST.

Epist. LXXI.

Eidem.

Ignoſce obſecro. Exemplaria literarum, quas tibi ſcripſi, apud me non habeo. Te rogo, vt ea mihi remittas. Non quia alicuius ſunt pretij mea ſcripta, ſed vt me pœnitere liceat ineptiarum mearum cùm eas relegero. Memoria enim nimis eſt ſalutifera, & verum ſpeculum ad corrigendos defectus humanos. Dominus Comes venit huc heſterna die: ſe contulit ad vxorem ſuam, inquam, nam alienæ vt plurimum noctu ſunt occupatæ à maritis. Ni tam peritæ ſint vt ſub vmbra vacui brachij poſſint amatum abſcondere. Sicut illa altera, quæ ad vmbram haſtæ, *à la ſombra de vn dardo*, aiebat ſe adulterium ſecurè committere auſuram. Curaui hodiè manè te certiorem fieri de aduentu eiuſdem, ſed ſtatim diſceſſit ad curiam. Heri adiueram D::::::: Non inueni illum. Redibo Amo, & reuereor illum. Natura etiam illum amat, quæ amantem captiuitatem liberè cogit viuere. O ſuauis violentia! Sed heus tu, aptè doctiſſimus ille Iuſtus Lypſius, cuius epiſtolæ mihi arrident plurimum, qui comparauit cęlibes piſcibus, qui alludunt circum naſſam, & geſtiunt inire, contrà qui iam incluſi, exire. Caue tibi cælebs: Vide quid agas, præſertim ſi tua valetudo ad agendum non eſt apta. Vale: viue cælebs, & viues.

Epist. LXXII.

Eidem.

Tu fortior Leone. Qua de cauſa credis **Leonem** pati febrem quartanam? Non alia niſi vt illius fortitudo morbo temperetur illo. Credíſne aliud velle Prouidentiam diuinam, quando aliquo caſu, vel ictu calamitatis premuntur homines, præcipuè potentiores? Nil niſi potentiam effrenatam, & eorum abuſum quaſi febri Leonum temperare. Sed omitto hæc maiora, ad te redeo, & ad tuam febrem. Tu quotidianam, Antonium quotidianum. Attende, & me ipſam infirmitatem eſſe probabo. Cum primùm

ad te ingredior, frigus ipſum, gelu Gelandicum ipſum te occupat. Senex enim ſum, & præ timore perſecutionis exanimis, & exanguis. Dum moror, dum te opprimo, dum calefio, & reuiuiſco tua præſentia, & tui amore ardeo, febris ipſa. Quid febris, niſi calor ardens, & vrens viſcera? Quid magis vrit, & ardore premit, quàm oppreſſio? Non credis? Conſule oppreſſos à potentioribus. Sed vtcúmque me ama. Nil mireris, amamus febres. Nonne puellas? Ardent illæ: Nónne pulchras? vrunt illæ. Vale, cuius amor ardet, & vrit. Ardet benefaciendo, vrit obligando.

EPIST. LXXIII.

Eidem.

Habes meas ineptias tradendas Reginæ correctas mea manu. Scis quid ſignificet verbum illud correctas? veras ineptias. Nam quò ſunt correctiores, eo perfectiores. Perfectio enim mali, ſummum malum, ſicut perfectio boni ſummum bonum. Vndè prudentiores, qui aures ſuas mihi clauſerunt: vos non ita, qui voces meas inanes patimini. Frater tuus me inuitauit ad cœnam. Mordet me ſuo calamo, dente omnium mordaciſſimo, & rabidiſſimo. Quaſi ipſe ſi fœmina fuiſſet, caſta aliqua Veſtalis fuiſſet. Reſpice illius modeſtiam fictam, ſtatim agnoſces, quæ fuiſſet. Natus ego illi fuiſſem: amant enim modeſtæ fictæ audaces homines, vímque pati, víque rapi gaudent in excuſationem, vt illa matrona Romana apud Tacitum, quæ de raptu conuenit cum amico. Sed heus tu, ne illi has oſtendas literas ante cœnam, ne aliquod mihi ex indignatione paret venenum.

EPIST. LXXIV.

Eidem.

Curaui noſſe cauſam heſterni mei caſus in foueam illam à familiaribus meis cogitationibus. Solent enim mihi fideliores eſſe quàm amici huius ſæculi. Indè eueniſſe mihi retulerunt: Magnam ortam fuiſſe controuerſiam inter

ter ſepulchra, & Solum hoc commune viuis. Sepulchra ita ad Solum. Da nobis cadauer iſtud, quod tibi retines, inutile viuis, debitum. Solum ex ſuâ innata pietate, non omninò, inquit, non viuum. Adhuc reſpirat, adhuc ſuſpirat, adhuc excogitat, & inſpirat neſcio quid in aures amantium Remp. Attendite pauliſper, forſan aliquid iſtæ ſuæ curæ proderunt bono publico. Sin minùs, illud vobis tradam, non inuitum credite. Amat enim magis mori, quàm inutilis, & ocioſus eſſe. Et experiemur vel ſomnia eſſe, & deliria illius cogitationes, vel mortuos, dormientes ſaltem, qui illum non audiunt. Eccam cauſam caſus. Sed illud in beneficium meum ſum expertus. Credebam, qui ſub puluere Fortunæ ſum, non inferiùs poſſe cadere. Plus vltrà, plus infrà ad cadendum. Adhuc quodammodo ſto, & meliùs me habeo. Ne mireris hæc deliria, inſomnem enim ferè noctem tranſegi totam præ dolore. Vtinam bene mecum ageretur, ſed præ doloribus non dormiui. Vin videre quàm à te amer? Etiam tuus currus ex amore domini ſui erga me, voluit mihi caſum meum prædicere: fractus eſt in via.

Epist. LXXV.

Eidem.

Hodiè deſideraui te conuenire. Breuiùs dixiſſem, te deſideraui. Nam qui amat, in orbem ſui deſiderij circumfertur. Verè in orbem, quia à corde, amoris centro, huc illuc fertur deſiderium, & amatum tanquam orbem hâc illâc aggreditur, Non in viſu, non in colloquutione, non denique in vna ſolùm actione, nec in vnius partis conſequutione requieſcit amor. Totum amatum circundet, & poſſideat neceſſe eſt. Vale, & multo manè me expecta;

Epist. LXXVI.

Eidem.

Audiui te ſciſcitantem à meâ epiſtolâ, quid ſignificent verba illa, Regna vidua, Regna non nupta. Non caſu dixi. Regna vidua, quæ non habent virum virtute præſtantem, ſit cuiuſcúmq; ſexus, nam viragines viri appellari poſſunt.

Habetis vos virum fœminam. Regna non nupta, quæ non norunt futurum. An non aptus eſt iſte modus loquendi? Nónne matrimonium eſt perfectum relatio Regis, & Regni? Vir Rex, fœmina Regnum. Sed audi, dum agit, & operatur Rex, vt Regnum creſcat, vt in quiete, & iuſtitiâ viuat, vt neceſſaria pariat, mariti munus exercet: Dum Regnum patitur, dum premitur, dum opprimitur mancipium eſt, non vxor. Eſt enim, & debet eſſe ſimile Regnum naturę vxoris, quæ ex coſtâ mediâ parte corporis, facta fuit ab illa Prouidentia æterna: non ex pedibus, quia non ſerua, non ex capite, quia corpus futura erat. Et ne credas me monſtrum fingere velle, nec Reges, ſi qui ſunt, qui Regna pedes eſſe velint, indignentur: ſunto Regna pedes, vt fundamentum, ſunto baſes, ſunto columnæ Regem ſuum ſuſtentantes, non mancipia. Quid autem ſi mancipia etiam ſuorum ſeruorum? Ex nimia ſeruitute, & multitudine Dominorum & Imperium, & onus tentabunt abiicere, ex pedibúſque ad caput aſcendere. Imitentur Reges Deum, qui ad benefaciendum plures eſſe vult. Nónne Trinus, nónne vnaquęque perſona ex illis in nos exercuit, exercétque in dies totos, in momenta omnia ſuam immenſam liberalitatem, variáſque pietates? Vnus verò. Nónne qui Trinus, vnus, cui inſeruituri ſumus? Tam durum nouit noſtræ naturæ futurum pluribus inſeruire. Tam durum credant Reges ſuis clientibus futurum, plures habere Reges, & dominatores.

EPIST. LXXVII.

Eidem.

Agnoſco meam culpam, quod te non inuiſerim poſt tot dies, Qua de cauſa, etiamſi culpa ſecum pœnam ferc (priuatio enim tuæ ſuauiſſimę conſuetudinis ſatis mihi pœnę) præmitto dono baculum, non ſolùm vt podagrico, ſed vt eo me poſſis recipere, & caſtigare: ſcilicet in tuam gratiam reſtituere. Hæc enim eſt vis pœnitentię. Viſam te, ſi baculus permiſerit. Roga illum, quæſo, ne ſit præter legẽ ſeuerus: puniat, non eiiciat. Me tibi commendo, quia tuapte natura mitis es. Ille, qui nouit meã culpã, me non arthri-

arthiritide laboraſſe, ſaltem vt ad te aliquid literarum, procul dubio crudelior erit. Sed addo excuſationem; Tu corporis, ego animi podagrâ laborabo.

Epist. LXXVIII.

Eidem.

Per cor hoc meum. Non ineptè per hanc partem juro, cùm ad te ſcribo, quem ex corde amo: noſſem jurare ſi ad alios ſcriberem, habet enim ſua quiſque ſingulis iuramentis, & perſonis apta membra. Per cor iterum hoc meum audebo judicium facere de noſtro Mylordo. Credo nos aliquando illudi ab illo. Addo excuſationem. Tam nos amat, vt non poſſit non fumigare ſignis aliquot odoris ſuæ de nobis confidentiæ mons ille. Verè mons, qui altiora cogitat: ſalutem ſuæ Reginæ, illiúſque coronæ augmentum, inferiora plurima circundat: curationem vulnerum clientium, & conſeruationem eorundem amoris, & fidei erga Majeſtatem iſtam. Flammam non edit, nec ignem patentem: rem ipſam non patefacit, ne deſit ſuo officio. Quam amantium hoc eſt amicos excuſare! etiamſi judices ſint, perſonam aduocati agunt. Quid miraris modum loquendi? Nónne cor tribunal verum commune ſe inuicem amantibus? Nullam patitur exceptionem perſonarum, nec ſtatus, nec fortunæ. Caueant ſibi in tempore Principes, & majores in amicitiis cum humilioribus contrahendis. Potens vnuſquiſque ſuum amicum in illud judicium vocare. Illic ſtet, illic de ſe reddat rationem, illic ſententiam audiat neceſſe eſt. Nec parui faciant tribunal illud etiamſi ſecretiſſimum, quia incorruptibile. Mallem judicari, & periclitari in illo veſtro potentiſſimo, & patentiſſimo judicio, quàm in amici corde. Cor initium epiſtolæ, cor finis. Vale Cor.

Epist. LXXIX.

Eidem.

Conſideranti mihi ſæpenumerò, te tam temperatum, tam continentem, non bibacẽ, non edacem, & nimis dolenti podagrâ laborantẽ, duo in mentẽ venerũt: Alterum

aphoriſma Medicorum: Contraria contrariis curari: Alterum prouerbium Italum, *Ogni agiuto è bono*: Abjice iſtam temperantiam, continentiam iſtam reſpue, forſan vel opprimetur iſte moleſtus humor, vel hâc, vel illâc ejicietur. Cur fontibus à natura ex prouidentiâ, & amore ſuo erga nos conceſſis ſuas vias obſeras? Laxa, laxa meatus illos, & experire conſilium, amici ſaltem, ſi non medici, imò mediciſſimi. Nouo medico nouum nomen debetur. Addè medicamentum medicinæ, ſi alicui rei oberit. Pœnitentiam, medicinam efficaciſſimam, quæ non ſolùm ad priſtinum ſtatum reducit homines, ſed ad excellentiorem, & ſublimiorem. Quid tu modò murmuras? Per medicinam totam juro meam, non iterum tibi conſulam. Abi, abi, vel potiùs jace, & patere. Ne amplius lamenteris, quia miſericordiam non mereberis mediciſſimi tui.

EPIST. LXXX.

Eidem.

Mens linguam, lingua calamum opprimit, calamus ad currum confugit. Ergo currus potentior mente, eloquentior linguâ, diſertior calamo. Currum ergo mitte, vel nec mentem meam noueris, nec linguam audieris, nec calamum legeris. Vale.

EPIST. LXXXI.

Eidem.

Phantaſma tuum diurnum paulatim fiam. O importunum amorem peregrinorum: Fuge amicitiam peregrini, alteram, & grauiorem podagram. Nam ſi hæc membra, & articulos doloribus occupat, & fatigat; illa ſibi vendicat hominem interiorem, & pluribus alligat, & arctioribus Herculeis nodis. Ad rem. Prandebam hodie ſolus, ad finem prandij aduenit :::: ſuauiter, & blandè, non pranſum, non cibos eſum, ſed cogitationes has. Attamen obſerati cibi nec apti, nec vtiles edacibus. Impranſus rediit, ſed non omninò. Cibos inſipidos, imò difficiles eſu, & quibus dentes obſtupeſcere poſſent, & palato animi, & deſiderij

non

non gratos præbui. Habet enim deſiderium, & curioſitas humana ſuum peculiare palatum, cui ſi non ſatisfeceris, amarus videberis. Vale.

Epist. LXXXII.

Eidem.

Iſtas exaraui literas ad Regem, & Gilum de Meſa. Lege, ſerua, redde poſteà. Sat ſcio, intelliges ſcopum epiſtolæ. Sed heus non inuenio calamum, qui ſciat, audeátve ſcribere Regibus. Si tu noſti aliquem, mitte ad me: mei enim ſtupidi, rudes, imperiti ſunt: non norunt eos.

Epist. LXXXIII.

Eidem.

Ignoſce ſiti calami mei ſcripturientis. Sed modò habet occaſionem ſcribendi, & delinquendi, ſi id non feciſſet. Accepi iſtas à Smitho literas, quas ad te mitto, vt ſcias, quid mihi ſcribat de aduentu Mylordi noſtri. Te rogo legas, & poſtea remittas domino Baſſadonę per aliquem pediſequum tuum, qui neceſſe eſt ſint celeres in domo podagra laborantis, vt quod deeſt in domino, ſuppleatur in ſeruis. Si aderit Orator (miſerum illum, qui orat inexorabilem ſenem: ô miſerum ipſum ſenem, vtrumque deploro) ſaluta eum meo nomine, verbo tuo, non his literis. Pudebit enim illas ſuæ barbariei, audacis apud te, timidæ apud alios.

Epist. LXXXIV.

Eidem.

Illud mihi relatum eſt, Reginam non benè valere, eâque de cauſa Mylordum ad eam acceſſiſſe. Forſan tu id iam noſti: ſed mei debiti erat te certiorem facere, ne illum expectares. Cœnantes ſine me, cœnant hac nocte apud me. Deſiderant, vt illis declarem naturam illorum ſepulchrorum ambientium, & retinentium corpora viua, eiicientium à ſe mortua. Tandem quænam ſint illa viuorum ſe-

pulchra, non mortuorum. Nónne hæc applicari poſſunt carceribus huius ſęculi retinentibus viuos donec mortuos eiiciant, ſimilibus illis de quo ſcriptum eſt: Vinctis eius non aperuit carcerem? Si illis hæc declaratio non placuerit, non deerit altera.

EPIST. LXXXV.

Eidem.

Efficaciſſima Medicina.

Quid illuſtriſſimis titulis vti oportet? Aptiores, qui rei naturam declarant. Si ſalus ab amico pendet, Medicina appellari, ſi autem tam efficax eſt, vt memoria illius ſanet, nedum præſentia, efficaciſſima, & potentiſſima vocari debet. Vndè credis potentiſſimos appellari Reges, niſi quia ſolent ſanare corporum, & animorum infirmitates? Non quia deſtruere poſſunt, ſubeſſet enim illis cùm vellent, poſſe. Non enim potentes dæmones quod deſtruere ſolùm poſſint. Deus ſolus potens qui potentiam ſuam fouendo, benefaciendo oſtendit. Ergo miſeri Principes, & deplorandi, qui non Deum, ſed dæmonem imitantur. Ergo dæmon princeps talis. Abſint à me tales Principes, abſim ego ab illis longè. Intereà Rex meus, meus amicus: ego illius Regnum: Suaue imperium, ſuauior ſeruitus. Vide potentiam amicitiæ, ſuauem ſeruitutem reddentis. Imò Amicitia ſeruitus mutua, imperium mutuum. Quid miramur? Nónne Deus Rex Regũ ſeruus factus? Amor id effecit, & vt ſerui cùm eſſemus, Reges poſſemus eſſe virtute ſuæ ſeruitutis potentis. Tali Regi inſeruiamus, cuius ſeruitus potens, nedum imperium; non dæmonem, nec Principes, quorum potentia ſerua ſuorum affectuum.

EPIST. LXXXVI.

Eidem.

Venit Mylordus, abiit Mylordus. Reuocauit illum infirmitas Reginæ. Tandem poſſunt infirmari Reges. Sed ſi infirmari, & mori poſſunt. Via enim ad mortem infirmi-

tas

tas.Sed quid miror? Vita ipſa ad mortem via. O miſeram vitam! ô fœlicem mortem! Vita nauigatio, mors portus. Ergo qui propinquior morti, propinquior portui. Hęc ante cœnam. Neſcio, an meus calamus poſt cœnam philoſophari nouerit. Iam volebat murmurans in me inſurgere. Solent eſſe audaces, & præſto ſerui nimis familiares contra Dominum. Caue igitur ab illis. Quando non credes, illi te accuſabunt, in iudicium vocabunt, te condemnabunt. Quid plura? Si deerit carnifex, ipſimet fungentur tali munere. Vale, & iterum caue ab illis.

EPIST. LXXXVII.

Eidem.

Fulgor noſter, Mylordus, venit, luſit pila, ſudauit, ſudorem detergebat, cùm ego huc perueni, corporis, non animi. Aliis ſudariis ſudor animorum detergitur. Nolui illum alloqui, quia erant cum illo colluſores. Abiit pranſum :::::: rediturus hodiè in aulam. Sed heus quàm animum meum dilacerarunt verba illius epiſtolæ: Scies, inquit, viam meæ Fortunæ. Caueat à Fortuna. Ne in illius brachia fallacia ſe proiiciat, fragiliora baculo arundineo, cui, vt verbis Iſaiæ vtar non ineptis huic propoſito, ſi innixus fuerit homo, intrabit in manum eius, & perforabit eam. Sic Fortuna omnibus qui confidunt in ea. Summa prudentia, ſumma cautione tentet, aggrediatur Fortunam neceſſe eſt, qui illi ſe commiſerit. An non expertus loquor? Vale. Paulatim fiet finis epiſtolarum, & omnium conſiliorum, Caue.

EPIST. LXXXVIII.

Eidem.

Cum ego ad te ſcribo, non valeo, ſed valere deſidero, ſicut qui infirmus adit Medicum. Medicum pro medicina protuli. Medicinam quæro, dum te quæro. Talis enim mihi eſt, & ſuauiſſima ſermonis tecum communicatio ad ſubleuandum animum meum ex doloribus queribúdum,

EPIST. XCI.

Eidem.

Audi D.:::: & mihi ſeruato aliquem angulum in iſtis ædibus non diu occupaturo, ſed vlteriùs profecturo,aliò me ipſum relegaturo. ibique me abdituro,vóſque corpore relicturo,æternúmque amaturo,veſtrique etiam mortuo recordaturo, vel me viuum abnegaturo. Te obſecro amicorum ſuauiſſime memineris Hammondum meo nomine ſalutare. Vtinam tàm ſalutari ſuis morbis medicinâ id poſſem facere, quàm illi indigent. Sed quod ego diffidens verbum protuli? quaſi mea commendatio, & apud vos,qui me amatis,& pro illo, quem ego amo, non ſit ſufficiens medicina. Curate medicum. O ſumma medicina.

EPIST. XCII.

Eidem.

Iterum tibi vale dico è naui, jam jam diſceſſurus,& adhuc à te nihil literarum accepi. Caue ne te comprehendat prouerbium Hiſpanicum ; *A muertos y à ydos no ay amigos.* Siue ſcribas,ſiue non ſcribas,ſaltem me ama:& vale.

EPIST. XCIII.

Eidem.

Adhuc ventus contrarius, ſi contrarius dici poteſt, qui me in Anglia detinet,à qua diuelli tam ægrè fero.Sed ad tuas literas , quas mihi chariſſimus Baſadonna tradidit. Quotidiè magis te noui , præſentem alloquens , amicum confidentem , abſentem legens prudentem , & cautum. Non improbo, ſunt enim calamus, & charta leuiſſimi internuncij,vt illis quiſquam ſe tradat ſine periculo. Non nego tuas ad me literas eſſe plenas amoribus. Sed vin ſcire comparationem aptam de te abſenti cum præſenti, de amoribus tuarum literarum cúm tua confabulatione? Vtrumque comparo Eunuchis. Eorum amplexus,& quatuor illæ Veneres,non tibi ignotæ,nec cuiquam podagrico,etiamſi ſigna ſint amantium,nunquam ſatis amaſiis faciunt. Reuertere,& redi ad tuum illum tuę præſentis con-

ſuetudinis morem, à quâ nunquam diſcedebam ſine aliqua confidentiâ, veræ amicitiæ quintâ Venere: vel ſi ita poſthac te geſſeris, Eunuchas à me expectato literas. Si te offendi, prouoca ad D. Comitem: illi vtiliſſimum erit, vt dum nos iudicat, ſibi caueat. Vale, non dicam caue, quia iam tibi caues.

EPIST. XCIV.

Eidem.

Summa mea auiditas tecum confabulandi me cogebat anteà de rebus ferè omnibus, quæ ſeſe offerebant, ad te aliquid ſcribere. Poſteà verò quàm proditor ille nos turbauit, decreui non toties eadem iterare. A capite igitur ad te deſcendet notitia rerum. Poſthàc occupabitur meus calamus in te ſalutando, in quærendo de me: An viuat in te memoria mei, an ſicut mutantur tempora, mutentur & amicorum animi. Fœlix ego, ſi tuus tam conſtans fuerit in me amando, quàm in iacendo præ podagrâ corpus iſtud Corpus ingratum tali animæ, quam fortitum eſt, tótque virtutibus, quas in ſe concludit ſuæ patriæ vtiliſſimas. Heu pietas! Heu deplorandum maximum bono publico detrimentum! Sed malo valeas, & Reib. proſis, etiamſi valens, vt fert natura humana, mutandus ſis. Sed interea me ama. Id ſi feceris, amabis Tuum.

EPIST. XCV.

Eidem.

Non tâm me delectarunt iſtæ tuæ literæ Calendis Sept. datæ, etiamſi tuæ, & poſt tam longum ſilentium mihi traditæ, quàm olim ſolebant. Neſcio quid inuenio in illis accuratæ eloquentiæ, alienum ab illo noſtro ſimplici ſermone, amantibúſque inter ſe natiuo. De te mutæ, tanquam ſurdo mihi nihil referunt. Nihil non iudiciale loquuntur. Quid mihi cum iudicibus, vel iudiciis? Nolo iudicare, aut iudicari. Euaſi iudicia iniqua. Malo condemnari, quàm contendere. Malo à te amari quàm te conuincere obliuionis, & negligentiæ. Id ſi feceris, ego ipſe tuus ero patronus, ſempérque Tuus.

EPIST.

Epist. XCVI.

Eidem.

Mirum ad me tuas potuiſſe viam noſſe literas. Tandem, etiamſi tardæ, peruenerunt. Quibus illud ſolum reſpondebo; Nec tempus, nec epiſtolas eſſe occupandas atomis iſtis. Illud addam à prudentiſſimo Principe Ruygomez de Sylua dictum: Neſcire ſcilicet quænam ſint majora faſtidia, atque damna, an quæ ab aure, an quæ à lingua proueniunt. Nihílque ſibi magis ad quietem animi, & corporis profuiſſe, & ad amicos conſeruandos, & inimicos euitandos, quàm obſeratas habuiſſe aures ſuſurrationibus. Cura, vt valeas. Hoc tua, & tuorum amicorum, & boni publici intereſt. Reliqua omiſſa faciamus: puerilia illa.

Epist. XCVII

ANTONIVS PEREZIVS

Amicis duobus Doct. Theologiæ Religioſis.

Ne me experiamini obliuione, quia non iſto clauo ducitur mea nauis. Claudam libros meos, Bleſenſem, Abſalonem, nec buccellam illorum ſermonum vobis relinquam. Fame peribitis, ſi tales dapes expetitis. Scio ego edere ſolus, & quæ ſuperſunt diſpergere potiùs, quàm ingratis diſtribuere. Valete, imò non valete, quia nec ſalutem deſiderabo me non amantibus.

Epist. XCVIII.

Antonivs Perezivs

Amico amiciſſimo.

Quære à te ipſo, quàm mihi gratæ fuerint tuæ literæ. Cor enim oppreſſum lætitiâ, & conſolatione aliquâ vehementi nullã impartitur linguæ, nec calamo partem, vt partem ſaltẽ ſui gaudij alteri declaret. Tu autem à te ipſo poteris noſſe, qui in meo habitas corde. Sed etiã illud noueris non omni ex parte mihi gratas fuiſſe, ſpem de te promittentes, non te ipſum jam jã aduentantẽ denuntiantes.

Digitized by Google

Nam ardenti deſiderio res ipſa,non ſpes ſatisfacit.Viuam tamen hac ſpe à te datâ, pro quâ fides, & amor tuus mihi noti ſpondent,& ego ipſe mihi pro illis. Vide Confidentiam naturalem filiam Amoris & Fidei.Memineris igitur, cauetóque, ne tuam liberalem , & generoſam naturam cùm animi, tum corporis commutes, imitando aliorum inconſtantiam. Abſit talis natura ab amico meo,& à me longè tales amici. Vale, & ama te æternùm amaturum, tuæque ſuauiſſimæ conſuetudinis, & fideliſſimæ auris recordaturum.

EPIST. XCIX.

Eidem.

Nudius tertius mihi redditæ fuere tuæ literæ. Gratiſſimæ illæ quidem,& quia tuæ, & quia plenæ conſolationis, & ſpei de ſalute noſtri Mylordi tam corporis, quàm animi,& ſuarum fortunarum. Animaſti tandem me. Sed à tantâ Reginâ,támque clementi nihil aliud expectari poteſt.Ego verò nunquam potui,nec poſſum animum meum inducere ad credendum iſtam majeſtatem non recordaturam ſui erga talem virum amoris,& ipſius meritorum,& quod apud Principes non ſolet eſſe minoris conſiderationis,non perpenſuram ſuâ illâ ſummâ prudentiâ quanti illis interſit Reipublicæ exteris gentibus ſatisfacere, & illorũ omnium judicium revereri. Eſt enim Tribunal judicium tale, in quo Principes ſupremi, ſicut inferiores, & clientes judicari poſſunt.De meis rebus nihil habeo quod ad te ſcribam. Malitiâ detinemur adhuc,etiamſi apparent aliquot nubeculæ ſpei, & auræ, quæ forſan nauim hanc mouebunt. Remis enim,diligentiis ſcilicet,& conatibus humanis,non ſpero moueri poſſe vnquam. A cælo,à ſuperioribus elementis motum , & mutationem expecto. Amici mei valent, te ſalutant. Ego valentiùs valebo, ſi te valere,& me à te amari intellexero. Vale fidelis meæ auris.

EPIST.

Digitized by Google

226

EPIST. C.

ANT. PEREZIVS.

Cuidam viro ſummæ doctrinæ, ſuauiſſimæ eloquentiæ, humaniſſimæque grauitatis.

Si grates Deo, qui non indiget Atabalipæ, vel Montazumæ gazis gratiſſimæ eſſe ſolent, non debent à te meæ reiici. Nil aliud odor niſi imago amantis cordis: nil aliud gratiæ niſi animi grati ſignum. Credíſne alia de cauſa in templis Deo offerri thus, vel alia ſimilia? Sed fallor: alia etiam. Ne ſuperbia humana prætendat aliud poſſe Deo offerre, vel præſtare, quod fumum excedat, nec illius valorem. Alia etiam, vt ab humili corde grates odorem, fumum ipſum acceptum ſibi fore ſperent homines. Vale Illuſtriſſime Domine à fumo. Quid aliud vita, vel ſalus humana niſi fumus? & minùs quam fumus. Cinis ipſe: quia fumus ſurſum erigitur. Ego verò ex febri iaceo ex eo die, quo te viſitaui. Vale igitur à tuo Cinere.

Ant. Perezius.

IVSTO LYPSIO.

Ne mireris tibi traditam epiſtolam Hiſpani, & tibi non noti. Eius forſan nomen audiſti, forſan eius Fortunam admiratus es, cuius ſtrepitus vehemens omnium ferè populorum compleuit aures. Mitto tibi Hiſpanas epiſtolas impreſſas in gratiam cuiuſdam Principis illam linguam amantis. Si irriſeris donum, ne irrideas animum dantis, quo nullum inuenies eloquentiorem, nec tui amantiorem ex tibi non notis. Et ne cauſam ignores, vndè hic amor, & familiaritas proueniat, tua me rapuerunt ſcripta ad te obſeruandum, & celebrandum, cum quibus quotidiè verſor, vt ex illo Parnaſſo aliquid bibam, ſugam potiùs, vel lambam dixerim, nam ſi ſenex, puer adhuc ad mandendum, & di-

Digitized by Google

gerendum illos fortiores cibos. Illud etiam à te peto, ne confidentiæ tribuas centuriam epiſtolarum Latino ſermone edi me paſſum fuiſſe, qui ſeneſcendo, & peregrinando Latinas literas didicerim:amicorum vim potiùs in cauſa fuiſſe credas. Quæ etiam ſi ſuauis, vis tamen. Præterquàm quòd in peregrinis, & viatoribus non ſunt requirenda elegantia, & ornata indumenta. (Quid autem aliud verba, quam indumenta conceptuum?) Squalidi, puluerulenti vt plurimum incedunt. Memineris præterea antequam ſententiam feras, Catonem Græcas in ea ætate diſcere aggreſſum fuiſſe. Ille fortè ex curioſitate, ego verò ex neceſſitate, ne lingua peregrinantibus, & perſequutionem effugientibus ſummè neceſſaria mihi deeſſet. Vale, tibi non noto, ſed tui amantiſſimo. Sed heus quanto maiori in pretio poſſunt haberi amantes etiam non noti, quàm noti! Nónne multi noti, non amici? imò inimici, qui ignoti minùs noti fuiſſent. Iterum vale ab experto.

FINIS.

CENTVRIA IPSA LECTORI.

HEVS Lector, ſubmiſsè precor, & blandè corrigito. Noui me ipſam, etiam non admonita. Coacta ex eo, verecunda, & timida: Sicut pueri, qui inuiti prodeunt in conſpectum hominum. Vale ea conditione, ſi quod precor effeceris: & lingua, non dente canino correxeris.

Digitized by Google

Digitized by Google